

**Wymagania edukacyjne z języka polskiego
w klasie gimnazjalnej**

Klasa II

(Podręczniki „Świat w słowach i obrazach” i „Gramatyka i stylistyka” WSiP)

I Obszary aktywności ucznia, które podlegają ocenie.

1. Wiedza.
2. Umiejętności.
3. Postawy:
 - samodzielność i aktywność na lekcji, zaangażowanie, dociekliwość poznawcza,
 - pozytywne nastawienie i zainteresowanie przedmiotem, praca w zespole, przygotowanie do lekcji, prowadzenie zeszytu i wykonywanie zadań,
 - umiejętność samooceny, planowania i organizowania własnej nauki,
 - dokładność, rzetelność, systematyczność.

II Założenia ogólne przedmiotowych zasad oceniania.

1. Przedmiotowe zasady oceniania mają na celu:
 - poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w nauce,
 - pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju,
 - motywowanie ucznia do dalszej pracy,
 - dostarczanie nauczycielowi, rodzicom (opiekunom) informacji o postępach, trudnościach, uzdolnieniach ucznia,
 - umożliwienie nauczycielowi doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej,
 - uświadomienie uczniom braków w zakresie wiedzy oraz wdrożenie do samokontroli.
2. Ocenianie pełni funkcję:
 - diagnostyczną (monitorowanie postępów ucznia i określanie jego potrzeb indywidualnych),
 - klasyfikacyjną (różnicuje i uporządkowuje uczniów zgodnie z pewną skalą i za pomocą umownego znaku)
3. Przedmiotem oceny jest:
 - zakres opanowanych wiadomości,
 - rozumienie materiału naukowego,
 - umiejętność stosowania wiedzy,
 - umiejętność przekazywania wiedzy

III. Sposoby sprawdzania osiągnięć i postępów ucznia.

1. Kryteria oceny ucznia.

a) Obowiązująca skala ocen:

niedostateczny (1) – ndst
niedostateczny plus (1+) – ndst +
dopuszczający minus (2-) – dop -

dopuszczający (2) – dop
dopuszczający plus (2+) – dop+
dostateczny minus (3-) – dst-
dostateczny (3) –dst
dostateczny plus (3+) –dst+
dobry minus (4-) –db-
dobry (4) – db
dobry plus (4+) – db+
bardzo dobry minus (5-) – bdb-
bardzo dobry (5) – bdb
bardzo dobry plus (5+) – bdb+
celujący minus (6-) - cel-
celujący (6) – cel

b) Ocenie podlegają:

- prace domowe,
- dodatkowe, nieobowiązkowe prace pisemne,
- samodzielna pisemna praca ucznia w czasie lekcji - tzw. ćwiczenia redakcyjne,
- wypowiedzi ustne,
- znajomość treści lektur przewidzianych programem,
- aktywność,
- recytacja utworów poetyckich lub prozy,
- ćwiczenia językowe, gramatyczne i ortograficzne,
- sprawdziany i testy sprawdzające poziom opanowania wiedzy i umiejętności z gramatyki i poetyki.
- testy sprawdzające umiejętność czytania ze zrozumieniem,
- zeszyt przedmiotowy,
- dyktanda (wyrazówki)

Uczeń jest zobowiązany do noszenia podręcznika, zeszytu ćwiczeń oraz zeszytu przedmiotowego na każdą lekcję. Wskazane jest także posiadanie tekstu lektury w czasie jej omawiania.

c) Kryteria oceniania prac pisemnych (wypracowań):

- zgodność treści z tematem i wyczerpanie tematu, oryginalność,
- właściwa forma i kompozycja,
- poprawność języka, zasób słownictwa, styl,
- poprawność ortograficzna i interpunkcyjna.

Uwagi

- Ten sam błąd popełniany wielokrotnie traktuje się jak jeden błąd ortograficzny.
- Praca nie jest punktowana, a tym samym oceniona oceną niedostateczną, jeśli jej poziom językowy uniemożliwia zrozumienie sensu wypowiedzi i w znacznym stopniu odbiega od poprawności norm językowych.
- Na ocenę wpływa również objętość pracy.
- Za pracę nie na temat oraz brak zeszytu bądź zadania w dniu sprawdzania pracy domowej uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną (jeśli wcześniej nie zgłosił tego nauczycielowi).

d) Kryteria oceniania wypowiedzi ustnych

- adekwatność odpowiedzi do pytania,
- jakość i rzeczowość wiadomości zawartych w odpowiedzi,
- poprawność językowa,
- bogactwo słownictwa,
- swoboda wypowiedzi.

e) Kryteria oceniania recytacji:

- stopień opanowania pamięciowego,
- trafność interpretacji głosowej tekstu (tempo i siła głosu, modulacja głosu, właściwe przestankowanie),
- zrozumienie treści

f) Ocenianie sprawdzianów, testów, kartkówek:

0-26%	-niedostateczny
27-29%	+niedostateczny
30-32%	-dopuszczający
33-43%	dopuszczający
44-47%	+dopuszczający
48-50%	-dostateczny
51-64%	dostateczny
65-69%	+dostateczny
70-74%	-dobry
75-81%	dobry
82-86%	+dobry
87-90%	-bardzo dobry
91-93%	bardzo dobry
94-95%	+bardzo dobry
96-98%	-celujący
99-100%	celujący

g) Kryteria oceniania dyktanda sprawdzającego lub wyrazówki:

0 błędów	= cel
1 błąd interpunkcyjny	= cel-
1 błąd II stopnia (czyli 0,5 błędu)	= bdb+
1 błąd I stopnia	bdb
1 błąd I stopnia i 1 błąd II stopnia (czyli 1,5 bł.)	= bdb-
2 błędy	= db+
2,5 błędu	= db
3 błędy	db-
3,5 błędu	= dost+
4 błędy	= dost
4,5 błędu	= dost -
5 błędów	= dop +
5,5 błędu	= dop
6 błędów	= dop-
6,5 błędu	= ndst+
7 błędów	= ndst

e) Kryteria oceniania recytacji:

- stopień opanowania pamięciowego,
- trafność interpretacji głosowej tekstu (tempo i siła głosu, modulacja głosu, właściwe przestankowanie),
- zrozumienie treści.

Uwagi:

- błąd I stopnia dotyczy pisowni małą i wielką literą, pisowni cząstki „nie” z różnymi częściami mowy, pisowni u-ó, rz – ż, ch- h,
- błąd II stopnia dotyczy pozostałych błędów ortograficznych, np. pisowni ę – en, -i, -ii.
- 2 błędy II stopnia stanowią 1 błąd I stopnia,
- 4 błędy interpunkcyjne stanowią 1 błąd I stopnia,
- dla uczniów z orzeczeniem o dysleksji ustala się inną skalę.

2. Metody i formy oceniania:

- ustne: odpowiedź ustna, dyskusja, rozmowa, zdefiniowanie, referat, opowiadanie, aktywność i zaangażowanie na lekcji, recytacja,
- pisemne: ćwiczenia redakcyjne, zadania domowe, wypracowania klasowe, sprawdziany
- znajomości treści lektur, test sprawdzający z działu programowego, dodatkowe prace
- samodzielne pisemne uczniów, prace nieobowiązkowe, nadprogramowe, indywidualne,
- ćwiczenia gramatyczne, językowe, ortograficzne,
- uczeń oceniany jest za swoje osiągnięcia w nauce (wiedza i umiejętności) oraz postawy (aktywność i kreatywność),
- sprawdzanie osiągnięć i postępów cechuje: obiektywizm, jawność, indywidualizacja, konsekwencja, systematyczność,

Zasady sprawdzania, oceniania osiągnięć i postępów.

- Każdy dział programowy kończy się zapowiadającym testem.
- Kartkówki i testy obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji nie muszą być zapowiadane.
- Termin oddania prac sprawdzonych przez nauczyciela nie może być dłuższy niż 14 dni .
- Uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do zajęć na początku lekcji dwa razy bez konsekwencji. Jeżeli uczeń trzeci raz zgłosi nieprzygotowanie, otrzymuje ocenę niedostateczną. Następnie uczeń może zgłosić kolejne nieprzygotowania.
- Uczeń ma prawo zgłosić brak zadania domowego trzy razy bez konsekwencji. Jeżeli uczeń nie zgłosi braku zadania domowego lub zgłosi brak zadania po raz czwarty, otrzymuje ocenę niedostateczną. Następnie uczeń może zgłosić kolejne braki zadania.
- Uczeń ma możliwość otrzymania plusów z aktywności. Nauczyciel zapisuje je w osobnym zeszycie. Gdy uczeń otrzyma sześć plusów, nauczyciel wpisuje mu ocenę celującą do dziennika.
- Ocena semestralna jest średnią ważoną ocen cząstkowych.
- O sposobie (metodach i formach, zasadach) sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniowie i rodzice są powiadamiani na bieżąco

OCENA DOPUSZCZAJĄCA. UCZEŃ:

- czyta ze zrozumieniem podstawowe teksty literackie;
- wyszukuje informacje w tekście;

- rozdziela fikcję literacką od autentyzmu;
- odtworza zdarzenia;
- sporządza plan odtworczy według określonych wskazówek;
- charakteryzuje bohaterów;
- nazywa elementarne uczucia i emocje;
- próbuję argumentować;
- przekazuje myśli w sposób jasny i zrozumiały;
- w miarę poprawnie, według wskazówek nauczyciela, redaguje formy wypowiedzi: opowiadanie, opis, charakterystykę;
- przy pomocy nauczyciela redaguje w prostej formie: instrukcję, sprawozdanie, list;
- dokonuje streszczenia;
- wykonuje notatkę według podanych wskazówek;
- w prostej formie, według ustalonego schematu buduje ustną wypowiedź okolicznościową: życzenia, gratulacje, podziękowania;
- redaguje w oparciu o ustalony schemat prosty tekst użytkowy: zaproszenie, zawiadomienie, ogłoszenie;
- skraca i rozwija wypowiedzi zgodnie z instrukcją;
- zadaje pytania;
- potrafi rozmawiać;
- wypowiada się na temat własnej osoby;
- potrafi rozpoznać i napisać prosty tekst reklamowy;
- pracuje w grupie;
- zna podstawowe środki stylistyczne: epitet, metafora, porównanie, animizacja, personifikacja, pytanie retoryczne;
- charakteryzuje osobę mówiącą,
- zna rodzaje i podstawowe gatunki literackie;
- poprawnie łączy nazwiska autorów i tytuły dzieł;
- zna podstawowe rodzaje słowników i potrafi z nich korzystać;
- posiada podstawowe wiadomości z zakresu nauki o języku: odmienne i nieodmienne części mowy, części zdania, zdanie pojedyncze, zdanie złożone (zna rodzaje zdań złożonych), równoważnik zdania, wyrazy pokrewne, budowa słotwórcza wyrazu, imiesłowy (bez określania nazwy);
- rozpoznaje formę czasownika w stronie czynnej, biernej, zwrotnej;
- buduje konstrukcję zdania z czasownikiem w stronie czynnej, biernej i zwrotnej;
- zna pojęcia: dialog, narracja, narrator, podmiot liryczny, tren, przerzutnia, przemówienie, przypis, synonim.
- przepisuje tekst poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym z tablicy lub podręcznika;

OCENA DOSTATECZNA. UCZEŃ (j.w. oraz):

- uważnie słucha, czyta ze zrozumieniem;
- z samodzielnie czytanego tekstu wybiera dla siebie informacje istotne, przekazuje je własnymi słowami;
- określa tematykę;
- potrafi opowiedzieć o zdarzeniach, określić ich miejsce i czas;
- porównuje zachowanie i działania bohaterów;
- dostrzega zarówno w utworach literackich jak i w życiu powszednim zależności

przyczynowo–skutkowe;

- wyraża skojarzenia i emocje;
- gromadzi argumenty;
- notuje argumenty w postaci zdań pojedynczych, równoważników zdań;
- rozdziela stwierdzenia (tezy) i przypuszczenia (hipotezy);
- próbuję formułować wnioski;
- buduje wypowiedź spójną, zgodną z tematem;
- poprawnie redaguje formy wypowiedzi: opowiadanie, opis, streszczenie, charakterystykę, dialog, sprawozdanie, instrukcję, list;
- według schematu redaguje rozprawkę;
- tworzy proste formy tekstów użytkowych;
- stosuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych urozmaiczone słownictwo;
- proponuje różnorodne wyrazy oceniające i określenia;
- sporządza proste formy notatek;
- w sposób jasny i rzeczowy przekazuje informacje;
- formułuje pytania ogólne i szczegółowe, zgodne z tematem;
- wypowiada się na różnorodnych tematach, określa cel wypowiedzi;
- potrafi podtrzymać kontakt w rozmowie;
- właściwie reaguje na wypowiedź współmówcy;
- zabiera głos w dyskusji;
- posługuje się w wypowiedzi ustnej i pisemnej zdaniami złożonymi różnych typów, poprawnie dobiera spójniki;
- rozdziela fakty od opinii;
- rozpoznaje i ocenia mechanizmy reklamy;
- korzysta z przypisów;
- rozpoznaje w utworach literackich podstawowe środki stylistyczne;
- interpretuje teksty poetyckie, korzystając ze wskazówek nauczyciela;
- wymienia cechy dramatu;
- samodzielnie korzysta z encyklopedii, słowników, leksykonów
- zna pojęcia: antonim, apostrofa, neologizm, archaizm, wyraz pokrewny, wyraz złożony, sonet;
- rozpoznaje konstrukcję zdania z nieosobową formą czasownika zakończoną na -no, -to;
- rozpoznaje imiesłówów i określa ich rodzaj;
- zna budowę słowotwórczą wyrazu (podstawa, formant słowotwórczy),
- rozdziela skróty i skrótowce;
- stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym;
- rozdziela zwykle poprawnie zdania współrzędnie i podrzędnie złożone; zna ich rodzaje.

OCENA DOBRA. UCZEŃ (j.w. oraz):

- umie określić typ narracji;
- wyodrębnia działania, określa przeżycia i uczucia bohaterów literackich;
- przy pomocy nauczyciela określa kompozycję utworu literackiego;
- próbuję odczytywać teksty niewerbalne;~ wypowiada się w sposób spójny, logiczny, komunikatywny;
- podaje odpowiednie przykłady;
- poprawnie akcentuje swoje wypowiedzi;
- dyskutuje, próbuje nawiązać do wypowiedzi poprzedników, wyraża odmienne zdanie;
- wzbogaca swoje słownictwo, stosuje różnorodne formy gramatyczne, konstrukcje

składniowe;

- proponuje własne przykłady tekstów reklamowych;
- redaguje teksty użytkowe;
- pisze poprawnie sprawozdanie, recenzję, rozprawkę, opis przeżyć wewnętrznych, pamiętnik, dziennik.);
- samodzielnie buduje stwierdzenia i przypuszczenia;
- rozwija argumenty, wyciąga wnioski;
- wyraża opinię;
- próbuje negocjować;
- buduje wypowiedzi dostosowane do wieku, poziomu wiedzy i zainteresowań rozmówcy;
- wprowadza cytaty do własnych wypowiedzi;
- czyta ze zrozumieniem teksty popularnonaukowe;
- przekształca dialog w opowiadanie,
- skraca i rozwija wypowiedzenia;
- stosuje w wypowiedziach imiesłowy;
- różnicuje odpowiednio wypowiedzi pod względem stylistycznym, językowym;
- formułuje wypowiedź ze względu na cel i odbiorcę;
- mówi o sobie, prezentując własne zalety i osiągnięcia;
- posiada praktyczne umiejętności ortograficzne i interpunkcyjne;
- posługuje się słownikami;
- zna rodzaje i gatunki literackie;
- rozdziela zdania współrzędne i podrzędnie złożone; zna ich rodzaje;
- rozpoznaje imiesłowy równoważnik zdania;
- zna pojęcie wyrazów pokrewnych;
- potrafi utworzyć rodzinę wyrazów;
- wyodrębnia rdzeń w rodzinie wyrazów;
- zna pojęcie wyrazów bliskoznacznych;
- wie, czym jest związek frazeologiczny;
- uzupełnia wypowiedzi frazeologizmami.

OCENA BARDZO DOBRA. UCZEŃ (j.w. oraz):

- uzasadnia w oparciu o tekst motywy działania, przeżycia i uczucia bohaterów;
- potrafi przedstawić własne motywy działania;
- odkrywa kompozycję utworu literackiego;
- samodzielnie interpretuje teksty literackie, odkrywa ich sens dosłowny i metaforyczny;
- czyta i interpretuje teksty niewerbalne;
- w wypowiedzi stosuje metafory i porównania, nadając jej oryginalny charakter;
- potrafi podsumować dyskusję;
- notuje na różnorodne sposoby;
- przygotowuje reklamy według własnego pomysłu, świadomie stosuje środki perswazji;
- rozpoznaje w tekście elementy retoryki;
- samodzielnie, poprawnie pod względem leksykalnym, składniowym i kompozycyjnym redaguje poznane formy wypowiedzi (opis, opowiadanie, charakterystyka, streszczenie, sprawozdanie, recenzja, rozprawka, opis przeżyć wewnętrznych, pamiętnik, dziennik);
- wydaje samodzielnie opinię na temat zaistniałego wydarzenia-faktu;
- przeprowadza wywiad i sporządza notatki ze zdobytych informacji;
- gromadzi cytaty, przytacza cudze sądy i opinie, podaje źródła;
- czyta teksty o zróżnicowanej tematyce i stylistyce;
- świadomie i celowo wykorzystuje we własnych wypowiedziach porównania, oryginalne

epitety i przenieśnię;

- unikaj powtórzeń bądź stosuj powtórzenia uzasadnione;
- w wypowiedziach stosuj poznane terminy teoretycznoliterackie;
- stosuj zamiennie szyk prosty i szyk przestawny;
- rozumie i określa funkcję środków stylistycznych;
- korzysta z różnorodnych źródeł i umiejętnie gromadzi informacje;
- dokonuje analizy zdań podrzędnie i współrzędnie złożonych;
- rozpoznaje imiesłowowy równoważnik zdania;
- odróżnia imiesłów od przymiotnika;

OCENA CELUJĄCA. UCZEŃ (j.w. oraz):

- czyta pozycje spoza kanonu lektur;
- twórczo i wzorowo redaguje wypowiedzi pisemne;
- potrafi kreatywnie myśleć i ubierać swe myśli w słowa;
- poszerza swe wiadomości z nauki o języku;
- podejmuje twórcze działania;
- pisze bezbłędnie;
- osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych, ortograficznych, poetyckich, recytatorskich, czytelniczych;

Umiejętności oceniane na lekcjach języka polskiego w klasie II:

Czytanie różnych tekstów kultury (rozumianych jako wszelkie wytwory kultury materialnej i duchowej człowieka, podlegające odczytaniu i interpretacji, zwłaszcza teksty kultury należące do polskiego dziedzictwa kulturowego; w tym źródła historyczne)	Uczeń:
	– czyta teksty kultury na poziomie dosłownym, przenieśnym i symbolicznym
	– interpretuje teksty kultury, uwzględniając intencje nadawcy
	– odróżnia fakty od opinii, prawdę historyczną od fikcji
	– dostrzega perswazję, manipulację, wartościowanie
	– wyszukuje informacje zawarte w różnych tekstach kultury (w szczególności w tekstach literackich, publicystycznych, popularnonaukowych, aktach normatywnych, ilustracjach, mapach, tabelach, diagramach, wykresach, schematach)
	– dostrzega środki wyrazu typowe dla tekstów literackich, tekstów publicystycznych i określa ich funkcje
	– odnajduje i interpretuje związki przyczynowo-skutkowe
	– dostrzega i analizuje konteksty niezbędne do interpretacji tekstów kultury: historyczny, biograficzny, filozoficzny, religijny, literacki, plastyczny, muzyczny, regionalny
– wyjaśnia zależności między różnymi rodzajami tekstów kultury (plastyką, muzyką, literaturą)	

	– dostrzega wartości wpisane w teksty kultury
Tworzenie własnego tekstu (redagowanie określonych form wypowiedzi)	Uczeń:
	– buduje wypowiedzi poprawne pod względem językowym i stylistycznym w następujących formach: charakterystyka opis przeżyć wewnętrznych sprawozdanie rozprawka recenzja (książki, filmu, spektaklu teatralnego) wywiad
	– posługuje się kategoriami i pojęciami swoistymi dla przedmiotów humanistycznych
	– tworzy teksty o charakterze informacyjnym lub perswazyjnym, dostosowane do sytuacji komunikacyjnej
	– zna i stosuje zasady organizacji tekstu, tworzy tekst na zadany temat, spójny pod względem logicznym i składniowym
	– formułuje, porządkuje i wartościuje argumenty uzasadniające stanowisko własne lub cudze
	– analizuje, porównuje, porządkuje i syntetyzuje informacje zawarte w tekstach kultury
	– dokonuje celowych operacji na tekście: streszcza, rozwija, przekształca stylistycznie
	– wypowiada się na temat związków między kulturą rodzimą a innymi kręgami kulturowymi
	– formułuje problemy, podaje sposoby ich rozwiązania, wyciąga wnioski, wypowiada się na temat sytuacji problemowej przedstawionej w tekstach kultury
Mówienie	Uczeń:
	– formułuje następujące rodzaje wypowiedzi ustnych: opowiadanie twórcze i odtwórcze przemówienie – dba o spójność, poprawność językową i płynność wypowiedzi – stara się zainteresować sposobem mówienia
Przestrzeganie zasad ortograficznych	Uczeń:
	– pisze poprawnie pod względem ortograficznym (w tym dyktanda), stosując w praktyce poznane zasady ortograficzne – korzysta ze słownika ortograficznego
Znajomość treści lektur obowiązkowych i uzupełniających	Uczeń:
	– czyta lektury obowiązkowe i uzupełniające – wykazuje się znajomością treści i zagadnień zawartych w lekturach – bierze czynny udział w omawianiu utworów

Znajomość zagadnień z zakresu nauki o języku i frazeologii	Uczeń: – wykorzystuje w praktyce wiedzę dotyczącą wybranych zagadnień z zakresu nauki o języku – wyjaśnia znaczenia wybranych związków frazeologicznych – stosuje w wypowiedziach wybrane związki frazeologiczne
Recytacja	Uczeń: – wygłasza tekst (wiersz, fragment prozy) z pamięci – recytuje wyraźnie i wyraziście z zachowaniem zasad kultury żywego słowa
Rysunkowe (plastyczne) konkretyzacje utworów literackich	Uczeń: – tworzy ilustracje do utworów, odzwierciedlając informacje podane w tekstach – dba o estetykę i oryginalność wykonanych prac plastycznych – stosuje różne techniki plastyczne
Wykonanie określonych projektów	Uczeń: – realizuje samodzielnie lub w zespole projekt związany z określonym zagadnieniem – dba o estetykę i oryginalność realizowanego projektu – stosuje różnorodne techniki i technologie – prezentuje wykonany projekt
Realizacja zadań w grupie	Uczeń: – realizuje w grupie określone zadanie – prezentuje efekt, rezultat pracy grupy
Przygotowanie inscenizacji	Uczeń: – bierze udział w przygotowaniu scenicznych prezentacji (fragmentów) poznanych utworów – projektuje i wykonuje dekoracje, stroje, rekwizyty – wciela się w rolę, biorąc udział w przedstawieniu

• **Sposoby (zasady) oceniania poszczególnych umiejętności**

Umiejętności:	Sposób oceniania:
– czytanie różnych tekstów kultury	– omawianie, analiza przeczytanego tekstu na lekcji pod kierunkiem nauczyciela (ocena formułowana na podstawie zakresu kształcenia literackiego i kulturowego rozpisanego na poziomy wymagania – patrz*) – samodzielna praca z tekstem w formie testu, sprawdzianu itp. (zadania punktowane według kryteriów, punkty przeliczane na oceny, skala punktów i ocen podawana przed testem, sprawdzianem itp.)
– tworzenie własnego tekstu (redagowanie określonych form wypowiedzi)	Patrz: – kryteria oceny pisemnych form wypowiedzi (ćwiczeń redakcyjnych – domowych i klasowych)
– mówienie	Patrz: – kryteria oceny wypowiedzi ustnych: • opowiadania twórczego i

	odtwórczego • przemówienia
– przestrzeganie zasad ortograficznych	Patrz: – zasady oceniania dyktand
– znajomość treści lektur obowiązkowych i uzupełniających	Lektura obowiązkowa: – sprawdziany ze znajomości treści lektur (zadania punktowane według określonych kryteriów, punkty przeliczane na oceny, skala punktów i ocen zapisana pod każdym sprawdzianem) Lektura uzupełniająca: – ocena za notatki przygotowane przez ucznia, w razie wątpliwości – dodatkowe pytania z treści lektury
– znajomość zagadnień z zakresu nauki o języku, frazeologii	– omawianie, analiza zagadnień z zakresu nauki o języku na lekcji pod kierunkiem nauczyciela (ocena formułowana na podstawie zakresu kształcenia językowego rozpisanego na poziomy wymagań – patrz**) – samodzielna analiza zagadnień z zakresu nauki o języku w formie testu, sprawdzianu itp. (zadania punktowane według kryteriów, punkty przeliczane na oceny, skala punktów i ocen podawana przed testem, sprawdzianem itp.)
– recytacja	Patrz: – kryteria oceny recytacji
– rysunkowe (plastyczne) konkretyzacje utworów literackich	Patrz: – kryteria oceny rysunkowych (plastycznych) konkretyzacji utworów
– realizacja określonych projektów	Patrz: – kryteria oceny realizacji określonych projektów
– realizacja zadań w grupie	Patrz: – kryteria oceny współpracy w grupie w związku z realizacją konkretnych zadań
– przygotowanie inscenizacji	– kryteria oceny ustala każdorazowo nauczyciel (mając na uwadze przede wszystkim wkład pracy uczniów w przygotowanie przedstawienia) i podaje przed realizacją konkretnych inscenizacji

Teksty kultury	Poziom wymagań	
	Podstawowy P	Ponadpodstawowy PP
	Uczeń:	Uczeń:
<i>Początki świata, początki słowa</i>		
<i>Biblia – Stary Testament: Wygnanie z Raju</i>	– zapoznaje się z informacjami na temat <i>Księgi Rodzaju</i> i <i>Księgi Wyjścia</i> – czyta głośno – odpowiada na pytania, cytując odpowiednie fragmenty tekstu	– czyta głośno, dokonując interpretacji – ocenia i komentuje motywy działania bohaterów – wyjaśnia sens opowieści – wyjaśnia znaczenie symboli

	<ul style="list-style-type: none"> – omawia elementy świata przedstawionego – opowiada o przebiegu wydarzeń – podaje motywy działania bohaterów – dostrzega symbole w tekście – rozpoznaje styl biblijny – znajduje w tekście przykłady cech stylu biblijnego – dobiera określenia do podanych rzeczowników – zapoznaje się ze wskazówkami <i>Jak czytać „Biblię”?</i> – redaguje streszczenie 	<p>występujących w tekście</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym cechuje się styl biblijny – podaje źródła inspiracji autorów ksiąg biblijnych, korzystając z wydawnictw encyklopedycznych – omawia wskazówki <i>Jak czytać „Biblię”?</i>
<p><i>Biblia – Stary Testament: Wędrowka do Ziemi Obiecanej</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno – odpowiada na pytania, cytując odpowiednie fragmenty tekstu – wymienia biblijne postacie i miejsca – zapisuje w punktach przebieg wędrowki, korzystając z mapki – opowiada o kolejnych etapach wędrowki – określa formę słów skierowanych do bohatera, wykorzystując podane słownictwo – odnajduje w tekście motywy 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – dostrzega związki między kolejnymi etapami wędrowki – opowiada o kolejnych etapach wędrowki, łącząc opowiadanie z opisem miejsc i charakterystyką postaci – wyjaśnia symboliczne znaczenie motywów – wskazuje historyczny i kulturowy kontekst dzieła – uzasadnia własne zdanie – wyjaśnia znaczenie zwrotów i wyrażeń wywodzących się z <i>Biblii</i> – opracowuje fragment scenariusza w formie opowiadania
<p><i>Biblia – Nowy Testament: Syn marnotrawny</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat <i>Ewangelii wg św. Łukasza</i> – czyta głośno – rozpoznaje w utworze przypowieść – wylicza podstawowe cechy przypowieści – podaje informacje na temat czasu, miejsca i uczestników zdarzeń – opowiada o przebiegu wydarzeń – określa reakcję bohatera – nazywa cechy charakteru postaci – ogląda reprodukcję obrazu – porównuje elementy świata przedstawionego w tekście z obrazem 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – podaje tytuły znanych przypowieści – definiuje przypowieść – charakteryzuje i ocenia postacie – odczytuje ukryty sens przypowieści oraz jej wymowę – dostrzega uniwersalizm postaci i wydarzeń – formułuje prawdy ogólne wynikające z przypowieści – redaguje bardziej zrozumiałą wersję wypowiedzi bohatera – interpretuje kompozycję malarską

	– redaguje opis obrazu	
<i>Myszę i decyduję – o argumentowaniu i rozprawce</i>	<ul style="list-style-type: none"> – używa pojęć: <i>teza, argument, wniosek</i> – rozpoznaje rozprawkę wśród innych form wypowiedzi – rozróżnia tezę, argument, wniosek – formułuje tezę – gromadzi argumenty – stosuje słownictwo wprowadzające kolejne argumenty – gromadzi słownictwo wyrażające własne stanowisko – redaguje rozprawkę, stosując właściwy porządek treści 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>teza, argument, wniosek</i> – wymienia cechy rozprawki jako formy wypowiedzi – wskazuje w cudzym tekście cechy rozprawki – gromadzi i selekcjonuje argumenty – stosuje bogate słownictwo podkreślające własne stanowisko – redaguje rozprawkę, zachowując wszystkie cechy formy
<i>Biblia – Nowy Testament: Hymn o miłości</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Pawła z Tarsu – uważnie słucha czytanego tekstu – określa tematykę tekstu – opowiada o swoich wrażeniach czytelniczych – wylicza cechy miłości – dostrzega logiczną kompozycję tekstu – dzieli tekst na części kompozycyjne ze względu na różnice tematyczne – klasyfikuje utwór jako <i>hymn</i> – wymienia cechy hymnu jako pieśni 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – konkretyzuje obrazy poetyckie – charakteryzuje uczucie miłości – rozpoznaje i nazywa wartości – formułuje wnioski na podstawie analizy kompozycji tekstu – wyjaśnia celowość użycia wyliczeń – uzasadnia, że utwór jest hymnem
<i>Homer Iliada</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest <i>mit</i> i <i>mitologia</i> – wymienia znane mity – zapoznaje się z informacjami na temat Homera i <i>Iliady</i> – czyta cicho ze zrozumieniem – odczytuje informacje z osi czasu – omawia elementy świata przedstawionego – zapisuje w punktach informacje o przebiegu wojny – nazywa cechy bohaterów – odnajduje w tekście motyw gniewu – proponuje inne rozwinięcie tytułu utworu – używa pojęć: <i>apostrofa, porównanie homeryckie, epos</i> – odczytuje przykładowe apostrofy, porównania 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o znanych bogach i bohaterach mitologicznych – zapisuje w punktach opinię bohatera – ocenia zachowanie bohaterów – redaguje artykuł hasłowy do encyklopedii – porównuje bohaterów utworu ze znanymi postaciami mitologicznymi oraz postaciami rycerzy – wyjaśnia symboliczne znaczenie motywu gniewu – wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>apostrofa, porównanie homeryckie, epos</i> – wyjaśnia sens apostrof i porównań – uzasadnia, że utwór jest eposem

	<ul style="list-style-type: none"> – ogląda reprodukcję obrazu, dzieląc się swoimi wrażeniami 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje kompozycję malarską
Homer <i>Odyseja</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat <i>Odysei</i> – czyta cicho ze zrozumieniem – omawia elementy świata przedstawionego – opowiada o przebiegu wyprawy – nazywa cechy bohaterów – odczytuje rozbudowane porównanie – wyjaśnia dosłowne znaczenie wyrazu <i>odyseja</i> – odnajduje w tekście motyw podróży – gromadzi wyrazy bliskoznaczne – korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych – odróżnia tekst narratora od wypowiedzi postaci – wyjaśnia, czym charakteryzuje się <i>epos</i> – redaguje opis przeżyć bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> – nazywa stany emocjonalne bohatera – wyjaśnia sens porównania – wyjaśnia uniwersalizm motywu podróży – wyjaśnia zróżnicowanie stylistyczne języka postaci i narratora – charakteryzuje narratora na podstawie jego wypowiedzi – uzasadnia, że utwór jest eposem – wymienia tytuły poznanych eposów – redaguje rozbudowany opis przeżyć bohatera
<i>O Królu Arturze i Rycerzach Okrągłego Stołu – Poszukiwanie świętego Graala. Przygody Pana Parsifala</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat króla Artura – czyta cicho ze zrozumieniem – omawia elementy świata przedstawionego – uzupełnia podany niepełny plan wydarzeń – wyodrębnia etapy wędrówki – odnajduje w tekście motyw podróży – nazywa cechy bohaterów – ocenia postawę bohaterów – wyjaśnia, na czym polegał <i>ideał rycerza</i> – podsumowuje opowiedzianą historię – rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne – klasyfikuje utwór jako epos rycerski 	<ul style="list-style-type: none"> – redaguje plan najważniejszych wydarzeń – wyjaśnia symboliczne znaczenie motywu podróży – porównuje podróż Parsifala z wędrówką wybranej postaci literackiej – dostrzega przenośne znaczenie elementów fantastycznych – wskazuje źródła motywów fantastycznych – oddziela prawdę historyczną od fikcji literackiej – sporządza kodeks postępowania rycerza – porównuje Rycerzy Okrągłego Stołu ze znanymi postaciami rycerzy obecnymi w literaturze – podaje cechy eposu rycerskiego
<i>Świat w słowach odbity</i>		
<i>Słowa są zwierciadłem</i>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta cicho ze zrozumieniem, wybierając odpowiednie informacje – określa tematykę tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnicę między informacją a opinią – samodzielnie komentuje, wnioskuje

	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia informację od opinii – cytuje wskazane informacje i opinie – posługuje się terminem <i>epika</i> – wyjaśnia termin <i>literatura</i> – podaje przykłady najstarszych zapisanych tekstów – używa pojęcia <i>konwencja realistyczna</i> – wyjaśnia pojęcie <i>mit</i> – podaje przykłady mitów i ich bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje źródła epiki jako rodzaju literackiego – wyjaśnia, na czym polega <i>konwencja realistyczna</i> – podaje przyczyny powstawania mitów – kojarzy mity z początkami literatury – wyjaśnia symboliczne znaczenie motywu zwierciadła (lustra) – wymienia tytuły utworów wykorzystujące motyw lustra
Henryk Sienkiewicz <i>Krzyżacy</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Henryka Sienkiewicza – czyta cicho ze zrozumieniem – opowiada o swoich wrażeniach czytelniczych – określa czas i miejsce akcji – dzieli bohaterów na głównych, drugoplanowych i epizodycznych – charakteryzuje bohaterów – porządkuje wydarzenia składające się na fragment akcji powieści – wyróżnia i nazywa wątki utworu – odróżnia powieść historyczną od innych rodzajów powieści – podaje wyróżniki powieści historycznej – wskazuje w fabule przykłady podanych motywów – omawia ideał rycerza chrześcijańskiego – redaguje charakterystykę porównawczą 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady zdarzeń budzących śmiech, lęk, współczucie – odróżnia postacie i wydarzenia historyczne od postaci i wydarzeń fikcyjnych – nazywa i wyjaśnia motywy działania bohaterów – redaguje plan ramowy najważniejszych wydarzeń – przyporządkowuje postacie do poszczególnych wątków – uzasadnia, że utwór jest powieścią historyczną – wypowiada się na temat przesłania utworu – wyjaśnia symboliczne znaczenie motywów – uzasadnia, że bohater jest przykładem ideału rycerskiego – porównuje bohatera z innymi literackimi postaciami rycerzy – redaguje rozprawkę
<i>Świat w gabinecie luster, czyli o powieści</i>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta cicho ze zrozumieniem, wybierając odpowiednie informacje – posługuje się terminem <i>epika</i> – odróżnia postać autora od narratora – używa pojęć: <i>narrator pierwszoosobowy, narrator trzecioosobowy</i> – wymienia znane gatunki epickie – wymienia utwory będące poprzedniczkami powieści – podaje cechy powieści realistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje cechy utworów epickich – wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>narrator pierwszoosobowy, narrator trzecioosobowy</i> – wyjaśnia pojęcie <i>fabuła</i> – podaje wyróżniki wymienionych gatunków epickich – omawia utwory – poprzedniczki powieści – kwalifikuje podane powieści do odpowiednich odmian gatunkowych, uzasadniając

	<ul style="list-style-type: none"> – kwalifikuje podane powieści do odpowiednich odmian gatunkowych – rozróżnia pojęcia: <i>literatura popularna</i>, <i>literatura wysoka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> decyzję – formułuje definicję powieści
Joseph Conrad <i>Tajfun</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Josepha Conrada – czyta cicho ze zrozumieniem – określa czas i miejsce wydarzeń – wypowiada się na temat bohaterów – opowiada o przebiegu wydarzeń – wyjaśnia poglądy bohatera – cytuje odpowiednie fragmenty tekstu – formułuje marynarską zasadę dotyczącą żeglowania w czasie sztormu, huraganu – odnajduje w tekście motywy marynistyczne – tworzy i opisuje schematyczną ilustrację (ujęcie filmowe) – opowiada na podstawie stworzonej ilustracji o swoich spostrzeżeniach, wrażeniach – redaguje tekst uzasadnienia nadania orderu bohaterowi 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie wyrażenia „Tamtą Stroną” – rozróżnia motywy marynistyczne – wyjaśnia symboliczne znaczenie motywu morza i podróży – podaje przenośne znaczenia wyrazu podróż, uzupełniając schemat – porównuje losy, postawę, cechy bohaterów różnych utworów – porównuje sposób prowadzenia narracji w różnych utworach – redaguje kartkę z dziennika, wchodząc w rolę bohatera
Ernest Hemingway <i>Stary człowiek i morze</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Ernesta Hemingwaya – czyta cicho ze zrozumieniem – opowiada o swoich wrażeniach czytelnicych – określa tematykę i problematykę utworu – określa czas i miejsce akcji – wyróżnia bohaterów – nazywa cechy charakteru bohatera – opowiada o relacjach łączących bohaterów – opowiada o przebiegu wydarzeń – wyróżnia i nazywa wątki utworu – odnajduje w tekście motyw morza i podróży – omawia kompozycję utworu – cytuje zdania o charakterze sentencji – redaguje dialog lub opowiadanie 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje głównego bohatera, uzasadniając swe sądy – odczytuje ukryte znaczenia dotyczące postaci – wyjaśnia symboliczne znaczenie motywu morza i podróży – podaje cechy opowiadania jako gatunku epickiego – nazywa etapy akcji – interpretuje tytuł – rozwija w kilku zdaniach wybraną sentencję – porównuje bohatera z postacią Syzyfa – porównuje losy bohaterów różnych utworów – redaguje monolog wewnętrzny lub rozprawkę
Aleksander Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Aleksandra Kamińskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – formułuje opinię o książce – redaguje plan ramowy

	<ul style="list-style-type: none"> – czyta cicho ze zrozumieniem – opowiada o swoich wrażeniach czytelniczych – określa tematykę i problematykę utworu – określa czas i miejsce akcji – dzieli bohaterów na głównych, drugoplanowych i epizodycznych – charakteryzuje bohaterów, wykorzystując zgromadzone fakty i opinie – układa wydarzenia w kolejności chronologicznej – dostrzega autentyczność postaci i wydarzeń – określa rodzaj narracji i typ narratora – odróżnia informację od komentarza – rozpoznaje przenośnie – odczytuje fragment wiersza, do którego nawiązuje tytuł powieści – rozpoznaje wartości – omawia kompozycję utworu – przedstawia własne zdanie na podany temat 	<p>najważniejszych wydarzeń</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje elementy biograficzne – wyjaśnia kontekst historyczny – uzasadnia, że utwór jest powieścią o charakterze biograficznym – charakteryzuje narratora – wyjaśnia sens przenośni – wyjaśnia sens tytułu – nazywa wartości – wyjaśnia, czemu służy luźna kompozycja utworu – przygotowuje mowę w formie krótkiej rozprawki, uzasadniającą reprezentowane stanowisko – zapisuje wybrany fragment powieści w postaci scenopisu
Jarosław Iwaszkiewicz <i>Ikar</i>	<ul style="list-style-type: none"> – nazywa cechy Ikarza – zapoznaje się z informacjami na temat Jarosława Iwaszkiewicza – czyta cicho ze zrozumieniem – określa czas i miejsce akcji – wyróżnia bohaterów – charakteryzuje bohatera – opowiada o przebiegu wydarzeń – określa rodzaj narracji i typ narratora – wyodrębnia z narracji relację, opisy, refleksje – wskazuje motyw mitologiczny – ogląda obraz – dostrzega tematyczny związek obrazu i opowiadania – wskazuje motyw artysty – uzasadnia wybraną opinię 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada mit o Ikarze – opowiada o scenerii mitologicznego zdarzenia – opowiada o realiach okupacyjnej rzeczywistości – dzieli opowiadanie na dwie części, uzasadniając podział – charakteryzuje narratora – wyjaśnia symboliczne znaczenie motywu Ikarza – wyjaśnia sens tytułu – rozwija tytuł – wyjaśnia występujący motyw artysty – interpretuje kompozycję malarską – porównuje zakres wykorzystania motywu Ikarza na obrazie i w tekście – redaguje opis sytuacji
Ida Fink <i>Drzazga</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Idy Fink – czyta cicho ze zrozumieniem – opowiada o swoich wrażeniach 	<ul style="list-style-type: none"> – określa kontekst historyczny – nazywa przeżycia, uczucia bohaterów – porównuje nastrój,

	<p>czytelniczych</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa czas i miejsce akcji – gromadzi informacje na temat bohaterów – cytuje fragmenty informujące o przeżyciach bohaterów – cytuje fragment odnoszący się do tytułu – zapoznaje się z informacjami na temat Holocaustu 	<p>samopoczucie bohaterów</p> <ul style="list-style-type: none"> – rekonstruuje i zapisuje chronologicznie wojenne przeżycia bohatera – wyjaśnia sens tytułu – nazywa motywy symboliczne występujące w opowiadaniu – wyjaśnia znaczenie ostatniego fragmentu opowiadania – wypowiada się na temat twórczości autorki opowiadania, odnosząc się do przytoczonych opinii
<i>Świat jawy czy snu?</i>		
<p>Jonathan Swift <i>Podróże Guliwera</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat autora i jego dzieła – czyta cicho ze zrozumieniem – określa czas i miejsce wydarzeń – dzieli bohaterów na głównych i drugoplanowych – opowiada o wojennych obyczajach Europejczyków – odróżnia informacje od komentarza – cytuje fragment utworu w celu uzasadnienia wypowiedzi – określa rodzaj narracji i typ narratora – redaguje list lub ulotkę reklamową 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o przebiegu wydarzeń – charakteryzuje narratora, uzasadniając wypowiedź – ocenia komentarz narratora dotyczący przyczyn wojen – wyraża opinię na temat świata przedstawionego utworu i jego niezwykłości – podaje przykłady archaizmów słownikowych i składniowych – redaguje pismo w imieniu wydawcy książek
<p>Sztuka patrzenia: Pieter Bruegel <i>Walka karnawału z postem</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta cicho ze zrozumieniem, zapoznając się z informacjami na temat autora i dzieła – ogląda fragment malowidła – wyodrębnia i nazywa główne postacie obrazu – wymienia elementy obrazu – wskazuje elementy obrazu przedstawiające motyw walki – wyjaśnia, na czym polega <i>przesada</i>, <i>kontrast</i> i <i>karykatura</i> – wyjaśnia sens obrazu, korzystając z informacji w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> – określa czas i miejsce wydarzeń – dostrzega alegoryczny charakter przedstawionych postaci – opisuje poszczególne elementy obrazu – wyjaśnia przenośne znaczenie poszczególnych elementów obrazu – wyjaśnia symboliczne znaczenie motywu walki – wskazuje elementy przesady, kontrastu, karykatury – redaguje kilkudzaniową wypowiedź na temat obrazu
<p><i>Rzeczywistość w krzywym zwierciadle, czyli o poszukiwaniach sensu w bezsensie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście – określa tematykę przeczytanego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest <i>groteska</i> – podaje przykłady tekstów kultury ukazujących świat w sposób groteskowy

	<p>tekstu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wypowiada się na temat tekstu – cytuje odpowiednie fragmenty tekstu – używa pojęcia <i>groteska</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje groteskowe reprodukcje dzieł plastycznych, uzasadniając wybór
<p>Sławomir Mrożek <i>Baba</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Sławomira Mrożka – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – opowiada o swoich wrażeniach czytelnicy – określa rodzaj narracji i typ narratora – wyjaśnia różnicę między realizmem a groteską – wskazuje elementy groteskowe 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – charakteryzuje narratora na podstawie jego wypowiedzi – określa postawę narratora wobec świata – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega absurd świata przedstawionego – odczytuje ideę utworu – uzasadnia swoje stanowisko – nazywa odmiany języka występujące w tekście – redaguje kilkudzaniową wypowiedź na temat opowiadania
<p><i>Nogi w kałamarzu, czyli o cechach groteski</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście – używa pojęcia <i>groteska</i> – tworzy poprawne związki wyrazowe ze słowem <i>groteska</i> i wyrazami pokrewnymi – wskazuje w podanych dziełach elementy groteski 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest <i>groteska</i> – sporządza notatkę na temat cech groteski – określa cele, którym służy <i>groteska</i> jako konwencja literacka – wyjaśnia, na czym polega <i>groteska</i> w podanych dziełach – wyjaśnia funkcję pytań skierowanych do czytelnika w tekście artykułu – redaguje kilkudzaniową wypowiedź na temat wrażeń z lektury tekstów wykorzystujących <i>groteskę</i>
<i>Mój świat, moje życie</i>		
<p>Juliusz Słowacki <i>Listy do matki</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Juliusza Słowackiego – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – wypowiada się na temat nadawcy – określa adresata – opowiada o tematyce listów – cytuje fragmenty ujawniające opinie poety – odróżnia list prywatny od oficjalnego – wskazuje poszczególne elementy kompozycyjne listu 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – porównuje tematykę listów – formułuje wnioski z porównania – nazywa emocje i uczucia nadawcy – wyjaśnia, czym charakteryzują się poszczególne odmiany listów – redaguje charakterystykę częściową

	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia różne odmiany listów – redaguje fragment biogramu 	
<p>Andrzej Bobkowski <i>Szkice piórkiem</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Andrzeja Bobkowskiego – czyta cicho ze zrozumieniem – określa czas i miejsce wydarzeń – opowiada o podróży bohaterów – odczytuje fragmenty opisujące wrażenia, stan ducha bohatera – odszukuje w tekście fragmenty różnych form wypowiedzi – odczytuje fragmenty ujawniające narratora – określa rodzaj narracji i typ narratora – używa pojęcia <i>dziennik</i> – odróżnia dziennik od innych form literackich – redaguje fragment dziennika 	<ul style="list-style-type: none"> – określa kontekst historyczny – charakteryzuje narratora – odczytuje fragmenty o charakterze „złotej myśli” – odróżnia dziennik od innych tekstów o charakterze wspomnieniowym – definiuje pojęcie dziennika jako utworu literackiego – redaguje komentarz z elementami opisu i charakterystyki
<p>Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Mirona Białoszewskiego – czyta cicho ze zrozumieniem – opowiada o swoich wrażeniach czytelnicych – określa czas i miejsce wydarzeń – wymienia bohaterów – określa rodzaj narracji i typ narratora – proponuje tytuły dla poszczególnych części tekstu – określa tematykę kolejnych części tekstu – rozpoznaje w tekście pamiętnik – wymienia cechy pamiętnika – dostrzega specyficzne cechy języka utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – określa kontekst historyczny – opowiada o przeżyciach i uczuciach bohaterów – określa sposoby dynamizowania opisu i narracji – wyjaśnia różnice między pamiętnikiem a dziennikiem – dostrzega ogólny sens utworu – charakteryzuje język utworu – porównuje literackie sposoby opowiadania
<i>Świat między wersami</i>		
<p><i>Ludzie wiersze piszą, czyli o niezwykłej mowie „ja” lirycznego</i></p> <p><i>Jak czytać wiersze – ostatnia deska ratunku, czyli spojrzenie kogoś, kto „nic z tego nie rozumie”</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – wypowiada się na temat swoich doświadczeń czytelnicych dotyczących poezji – czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście – rozróżnia rodzaje literackie – odróżnia lirykę od epiki – łączy termin liryka z wyrażaniem uczuć i przeżyć – używa pojęcia <i>podmiot liryczny</i> – rozróżnia lirykę bezpośrednią i pośrednią 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje tytuły znanych/ulubionych wierszy – wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>podmiot liryczny</i> – wskazuje podmiot liryczny w utworach – omawia związki i zależności między fikcyjnym i rzeczywistym nadawcą – rozróżnia postacie i układy rymów – wyjaśnia kreacyjny charakter języka poetyckiego

	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia i nazywa podstawowe środki języka poetyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia rolę elementów języka poetyckiego – sporządza notatkę na temat języka poetyckiego
<p>Jan Kochanowski <i>Tren V, Tren VII, Tren VIII</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Jana Kochanowskiego – uważnie słucha wzorcowej recytacji – opowiada o swoich wrażeniach czytelniczych – nazywa bohaterkę liryczną – przedstawia bohaterkę na podstawie wypowiedzi poetyckiej – nazywa podmiot liryczny – określa relacje między bohaterką liryczną a podmiotem lirycznym – określa sytuację podmiotu lirycznego – wypowiada się na temat stanu ducha, nastroju podmiotu lirycznego – odróżnia lirykę bezpośrednią od pośredniej – wskazuje i nazywa środki poetyckie – używa pojęcia <i>tren</i> – wylicza cechy trenu na podstawie definicji 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – wyodrębnia i omawia obrazy poetyckie – wyjaśnia, czym jest liryka bezpośrednia – wyjaśnia celowość użycia środków poetyckich – uzasadnia, że poznane teksty są trenami – porównuje <i>Treny</i> Jana Kochanowskiego z wierszami Władysława Broniewskiego – przedstawia obrazy poetyckie w formie rysunku lub dzieła malarskiego
<p>Adam Mickiewicz <i>Niepewność</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Adama Mickiewicza – uważnie słucha wzorcowej recytacji – wskazuje i nazywa podmiot liryczny – formułuje dylemat podmiotu lirycznego – nazywa odczucia, stany ducha, emocje podmiotu lirycznego, korzystając z podanego słownictwa – odróżnia lirykę bezpośrednią od pośredniej – wskazuje i nazywa środki poetyckie – zabiera głos w dyskusji – przytacza argumenty – redaguje list z elementami opisu przeżyć i uczuć 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – wyjaśnia, czym jest <i>liryka bezpośrednia</i> – charakteryzuje język wiersza na podstawie zastosowanych środków poetyckich – omawia budowę wiersza – aktywnie uczestniczy w dyskusji – przytacza argumenty, wykorzystując cytaty – wyjaśnia, czym jest <i>monolog wewnętrzny</i> – redaguje monolog wewnętrzny z opisem przeżyć i uczuć
<p>Adam Mickiewicz <i>Żegluga</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – uważnie słucha wzorcowej recytacji – opowiada o sytuacji lirycznej 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – omawia zależności między

	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje stan morza, cytując odpowiednie fragmenty tekstu – opisuje okręt, cytując odpowiednie fragmenty wiersza – charakteryzuje podmiot liryczny – odnajduje w tekście motyw podróży – odróżnia lirykę bezpośrednią od pośredniej 	<ul style="list-style-type: none"> światem zewnętrznym a wewnętrznym stanem podmiotu lirycznego – omawia językowe środki dynamizujące wypowiedź – wyjaśnia, czym jest <i>liryka bezpośrednia</i> – wymienia znane motywy – wyjaśnia symboliczne znaczenie motywu podróży – redaguje opis przeżyć w formie kartki z podróży
<p>Juliusz Słowacki <i>Hymn</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – uważnie słucha wzorcowej recytacji – określa adresata wypowiedzi lirycznej – wskazuje wyrazy i formy gramatyczne ujawniające podmiot liryczny – nazywa uczucia, określa stan wewnętrzny i doznania podmiotu lirycznego – nazywa okoliczności i wskazuje przyczyny wywołujące przeżycia i odczucia podmiotu lirycznego – konkretyzuje i opisuje przestrzeń, zwracając uwagę na jej cechy – odróżnia poezję od prozy – podaje wyróżniki liryki jako rodzaju literackiego – odróżnia lirykę bezpośrednią od pośredniej – klasyfikuje utwór jako hymn – wylicza cechy gatunkowe hymnu – wskazuje w tekście cechy hymnu 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – nazywa środki językowe ujawniające adresata wypowiedzi lirycznej – charakteryzuje Boga jako adresata wypowiedzi lirycznej – cytuje fragmenty przedstawiające stan psychiczny podmiotu lirycznego – wskazuje zależności między sytuacją liryczną a stanem wewnętrznym podmiotu lirycznego – wyjaśnia symboliczny charakter przestrzeni – analizuje budowę wersyfikacyjną wiersza – podaje przykłady utworów reprezentujące hymn jako gatunek – zestawia i porównuje utwory o charakterze hymnu
<p>Juliusz Słowacki <i>Testament mój</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – uważnie słucha wzorcowej recytacji – określa formę utworu – określa adresata wypowiedzi lirycznej – cytuje fragmenty zawierające nakazy, prośby skierowane do adresatów – utożsamia podmiot liryczny z autorem tekstu – nazywa uczucia, stan duchowy autora – odczytuje fragmenty mówiące o życiu i twórczości autora – wyjaśnia znaczenie słowa 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – interpretuje nakazy, prośby skierowane do adresatów – zestawia informacje mówiące o życiu i twórczości zawarte w tekście z podstawowymi informacjami biograficznymi – komentuje wersy dotyczące życia bohatera – dostrzega metaforykę fragmentów mówiących o twórczości – wyjaśnia sens metafor – przedstawia portret człowieka i

	<p><i>testament</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – odczytuje fragmenty będące testamentem – zapisuje refleksje na wybrany temat 	<ul style="list-style-type: none"> – artyści wpisany w tekst – ocenia dokonania autora – wyjaśnia sens refleksji dotyczących wpływu twórczości poety na potomnych
<p>Cyprian Norwid <i>Moja piosenka (II)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest <i>piosenka</i> – gromadzi synonimy wyrazu <i>piosenka</i> – zapoznaje się z informacjami na temat Cypriana Norwida – uważnie słucha wzorcowej recytacji – opowiada o okolicznościach powstania utworu – opisuje na podstawie tekstu krajobraz oraz postawy mieszkańców – nazywa wartości kojarzone z opisywanym miejscem i jego mieszkańcami – określa nastrój – wymienia neologizmy – dostrzega związek tytułu utworu z jego formą – wymienia elementy wpływające na muzyczność utworu (refren, powtórzenia, rytm) – redaguje kilkudzaniowy komentarz 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – przedstawia sytuację i stan wewnętrzny podmiotu lirycznego – wyjaśnia symbolikę zachowań ludzi – wyjaśnia sens obrazów poetyckich (interpretuje przenośnie) – wyjaśnia, czym jest <i>neologizm</i> – analizuje budowę słowotwórczą neologizmów – definiuje wymienione neologizmy – wyjaśnia, w jaki sposób refren, powtórzenia, rytm wpływają na muzyczność wiersza – podaje przykłady utworów podobnych ze względu na nastrój i muzyczność – uzasadnia wybraną hipotezę interpretacyjną – porównuje wiersz z <i>Hymnem Juliusza Słowackiego</i>
<p>Cyprian Norwid <i>Pielgrzym</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie wyrazu <i>pielgrzym</i> – korzysta ze słownika języka polskiego – uważnie słucha wzorcowej recytacji – łączy podmiot liryczny z bohaterem lirycznym utworu – wypowiada się na temat losu bohatera lirycznego, celu jego wędrówki – zaznacza graficznie kierunki wędrówki bohatera lirycznego – odnajduje w tekście motyw podróży 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między pielgrzymem, podróżnikiem a wędrowcem – czyta głośno, dokonując interpretacji – wymienia atrybuty pielgrzyma – podaje tytuły utworów, w których występuje motyw podróży – wyjaśnia symboliczne znaczenie motywu podróży – formułuje kilkudzaniową refleksję
<p>Bolesław Leśmian <i>Urszula Kochanowska</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – podaje skojarzenia do wyrazu <i>niebo</i> – wylicza określenia nieba zawarte we fragmentach <i>Pisma Świętego</i> i dokumentach Kościoła 	<ul style="list-style-type: none"> – przytacza powiedzenia i zwroty frazeologiczne zawierające pojęcie <i>niebo</i> – czyta głośno, dokonując interpretacji

	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Bolesława Leśmiana – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – określa miejsce i czas prezentowanej w tekście sytuacji – opisuje przestrzeń nieba – wymienia i porządkuje zdarzenia wspomniane przez bohaterkę – nazywa uczucia, wrażenia i emocje bohaterki – podaje informacje na temat Boga – wymienia cechy i atrybuty składające się na boskość – odnajduje w tekście motyw Boga i nieba – formułuje hipotezę interpretacyjną, wykorzystując podane opinie – wskazuje narrację i dialog 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje obraz nieba ukazany w <i>Biblii</i> i w dokumentach Kościoła z obrazem nieba przedstawionym w wierszu – wyjaśnia powody zmienności emocji – na podstawie informacji przedstawiających postać Boga formułuje wnioski – wyjaśnia symboliczne znaczenie motywu Boga i nieba – porównuje realizację tych samych motywów w dziełach literackich i plastycznych – wyjaśnia funkcję narracji i dialogu w liryce
<p>Julian Tuwim <i>Przy okrągłym stole</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Juliana Tuwima – wyjaśnia znaczenie słowa <i>retrospekcja</i> – korzysta ze słownika języka polskiego – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – na podstawie form gramatycznych wyrazów określa nadawcę i adresata wypowiedzi lirycznej – określa relacje łączące nadawcę i adresata – określa charakter wypowiedzi podmiotu lirycznego – podaje informacje na temat miejsca zdarzeń – rozpoznaje i nazywa stany uczuciowe – redaguje list/opowiadanie/fragment pamiętnika 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – rozpoznaje retrospekcję i wyjaśnia, na czym ona polega – przedstawia okoliczności wspomnianych w wierszu zdarzeń – dostrzega muzyczność wiersza – przekształca tekst poetycki w tekst pisany prozą
<p>Julian Tuwim <i>Czereśnie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – opowiada o swoich wrażeniach czytelnicznych – określa sytuację liryczną – opisuje miejsce przedstawione w wierszu – cytuje fragmenty wiersza, które 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – interpretuje poetycki opis – nazywa poetyckie środki odzwierciedlające wrażenia wzrokowe, słuchowe, ruchowe – wyjaśnia, czym jest <i>neologizm</i> – wyjaśnia znaczenia

	<p>można by umieścić w dzienniku ogrodnika</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje i nazywa stany uczuciowe podmiotu lirycznego – odczytuje fragmenty oddające wrażenia wzrokowe, słuchowe, ruchowe – podaje przykłady neologizmów – gromadzi materiał językowy do opisu obrazu – redaguje opis obrazu 	<p>neologizmów</p> <ul style="list-style-type: none"> – gromadzi materiał językowy do opisu zdjęcia lub ujęcia filmowego – redaguje opis zdjęcia lub ujęcia filmowego
<p>Krzysztof Kamil Baczyński <i>Piosenka</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Krzysztofa Kamila Baczyńskiego – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – opowiada o swoich wrażeniach czytelniczych – podaje informacje na temat podmiotu lirycznego – określa czas i miejsce, którego dotyczą słowa wiersza – wymienia elementy tworzące obraz poetycki – oddziela elementy przedstawione wprost od przedstawionych w sposób przenośny – rozpoznaje i nazywa stany uczuciowe – odczytuje epitety, porównania, metafory – odnajduje w tekście motyw wędrówki 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – podaje przyczyny powstania utworu – cytuje fragmenty ujawniające upływ czasu – nazywa cechy świata opisanego w wierszu – opisuje ilustrację, jaką można by stworzyć do wiersza – wyjaśnia funkcję epitetów i porównań – wyjaśnia znaczenia metafor – redaguje kilkudzaniową refleksję na temat znaczenia motywu wędrówki
<p>Krzysztof Kamil Baczyński <i>Lasem</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – określa temat utworu – wypowiada się na temat podmiotu lirycznego – ustala, z jakiej perspektywy podmiot liryczny ogląda świat – określa sytuację, w jakiej się znajduje podmiot liryczny – odczytuje metafory – nazywa stany uczuciowe 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – porównuje sytuację „wilka” i „psa” – odczytuje znaczenia metafor, wykorzystując je do przedstawienia podmiotu lirycznego i jego relacji ze światem, w którym żyje – wypowiada się na temat metaforycznego charakteru refleksji zawartej w wierszu – redaguje kilkudzaniową refleksję na temat wiersza
<p>Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Rozmowa liryczna</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – wypowiada się na temat

	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – określa formę wiersza – określa temat rozmowy – nazywa relacje łączące osoby mówiące – dookreśla sytuację, w której toczy się rozmowa 	<p>odpowiedzi, jakich udziela pytana osoba</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje cechy tekstu, które czynią z niego utwór poetycki – wskazuje źródła liryzmu – porównuje dialog z dowolnej powieści z dialogiem tworzącym wiersz
<p>Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Pieśń III</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – cytuje fragmenty ujawniające podmiot liryczny – podaje informacje na temat podmiotu lirycznego – określa adresata wypowiedzi, cytując odpowiednie fragmenty tekstu – określa relacje łączące nadawcę i adresata – nazywa dominujący element języka poetyckiej wypowiedzi – odczytuje anaforę i pytania retoryczne 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – wyjaśnia, czym jest <i>anafora</i> i <i>pytanie retoryczne</i> – określa funkcję anafory i pytania retorycznego w poetyckiej wypowiedzi – wyjaśnia, czego dotyczą refleksje wywoływane poetycką wypowiedzią – analizuje język utworu – wymienia elementy wiersza wpływające na jego muzyczność – wyjaśnia, do jakiego typu liryki należy wiersz
<p>Czesław Miłosz <i>Który skrzywdziłeś</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Czesława Miłosza – czyta fragment <i>Ewangelii św. Mateusza</i> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – określa problematykę wiersza – nazywa formę, w jakiej wypowiada się podmiot liryczny – odczytuje zwroty pozwalające rozpoznać adresata – nazywa i charakteryzuje adresata – charakteryzuje otoczenie adresata wypowiedzi – charakteryzuje otoczenie nadawcy – ustala, czego dotyczy fragment o charakterze przestrogi – cytuje fragment wiersza dotyczący roli poety 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia sens fragmentu <i>Ewangelii św. Mateusza</i> – czyta głośno, dokonując interpretacji – określa kontekst historyczny – wyjaśnia, jak podmiot liryczny pojmuje rolę poety – odtwarza postawę moralną podmiotu lirycznego – rozwija wybrane sformułowanie – porównuje język wiersza z językiem fragmentu <i>Ewangelii</i> w celu wyciągnięcia wniosków – wyjaśnia, na jakiej podstawie wiersz można zaliczyć do tekstów lirycznych
<p>Czesław Miłosz <i>Tak mało</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – określa problematykę wiersza – wyjaśnia, kto mógłby wypowiadać słowa wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – wyjaśnia sens podanego sformułowania – wyjaśnia, jaką ocenę świata i

	<ul style="list-style-type: none"> – nazywa uczucia – wartościuje uczucia pozytywnie lub negatywnie – odczytuje fragmenty wiersza, które należy rozumieć metaforycznie – rozpoznaje i nazywa motywy kulturowe i mitologiczne 	<p>własnego losu prezentuje podmiot liryczny</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie motywów, korzystając z przypisów – wyjaśnia metaforyczny charakter przywołanych motywów
<p>Tadeusz Różewicz <i>Jak dobrze</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Tadeusza Różewicza – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – wypowiada się na temat języka utworu – wprowadza do tekstu znaki interpunkcyjne – czyta głośno, odzwierciedlając wprowadzoną warstwę interpunkcyjną – określa sytuację podmiotu lirycznego – określa czas prezentowany w wierszu – cytuje fragmenty związane z dwiema kategoriami czasu – nazywa uczucia – zastępuje wyraz o znaczeniu ogólnym wyrazami bliskoznacznymi 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – określa kontekst historyczny – wyjaśnia, czy zwięzłość i prostota języka poetyckiego wpływają na wrażenia odbiorcy tekstu – określa zasadę kompozycyjną strof wiersza – ustala relacje między teraźniejszością a przeszłością – dookreśla życiowe doświadczenia podmiotu lirycznego związane z przeszłością i teraźniejszością
<p>Tadeusz Różewicz <i>Prawa i obowiązki</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – wprowadza do tekstu znaki interpunkcyjne – czyta głośno, odzwierciedlając wprowadzoną warstwę interpunkcyjną – wskazuje tematyczny związek obrazu i wiersza – wymienia elementy obrazu przywołane w tekście – cytuje fragmenty ujawniające podmiot liryczny – wybiera sformułowania określające postawę moralną podmiotu mówiącego – omawia różne postawy wobec tragedii Ikara – wskazuje granicę między częściami kompozycyjnymi tekstu – łączy z częściami 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – wyjaśnia, czemu służy przywołanie obrazu w wierszu – określa punkt widzenia podmiotu lirycznego – charakteryzuje podmiot liryczny na podstawie fragmentów tekstu – porównuje części kompozycyjne, biorąc pod uwagę postawę podmiotu lirycznego – wypowiada się na temat różnych postaw człowieka wobec świata – wypowiada się na temat ewolucji postawy życiowej człowieka – analizuje język utworu – uzasadnia, że utwór jest poezją

	kompozycyjnymi odpowiednie kategorie czasu	– redaguje kilkudzaniową refleksję na temat wiersza
SZTUKA PATRZENIA: Marc Chagall <i>Upadek Ikara</i>	<ul style="list-style-type: none"> – ogląda obraz – czyta cicho ze zrozumieniem, zapoznając się z informacjami na temat autora i dzieła – podaje informacje z tekstu dotyczące warstwy przedstawieniowej obrazu – podaje informacje z tekstu dotyczące kompozycji obrazu – omawia sposób przedstawienia głównej postaci obrazu – nazywa motyw – redaguje kilkudzaniową wypowiedź na temat obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> – informacje z tekstu dotyczące warstwy przedstawieniowej obrazu uzupełnia własnymi spostrzeżeniami – informacje z tekstu dotyczące kompozycji obrazu uzupełnia własnymi spostrzeżeniami – określa rolę głównych zasad kompozycyjnych w tworzeniu znaczeń obrazu – omawia malarskie środki prezentowania głównej postaci na obrazie (sylwetka, kształty, kolory) – wyjaśnia znaczenie motywu ikaryjskiego – wyjaśnia metaforyczny sens obrazu – porównuje motyw ikaryjski na obrazie Chagalla i Bruegla
Miron Białoszewski <i>Ach, gdyby, gdyby nawet piec zabrali</i>	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie notki biograficznej krótko charakteryzuje autora – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – odtwarza sytuację liryczną, nazywając jej etapy – przyporządkowuje etapom sytuacji stany emocjonalne – uzupełnia zdanie dotyczące postawy podmiotu lirycznego – wskazuje składniki porównania wykorzystanego w tekście – odczytuje fragment tekstu przedstawiający zabawy słowami 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – zestawia w tabeli negatywne i pozytywne aspekty sytuacji – wartościuje stany emocjonalne – charakteryzuje podmiot liryczny – przedstawia graficznie sytuację duchową podmiotu lirycznego – wypowiada się na temat przyszłości podmiotu lirycznego – wyjaśnia sens porównania – wyjaśnia sens tytułu – sporządza notatkę w postaci grafu oddającego interpretację utworu
Miron Białoszewski <i>Namuzowywanie</i>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – opowiada o swoich wrażeniach czytelnicznych – opowiada o sytuacji lirycznej – nazywa sytuację emocjonalną – używa pojęcia <i>neologizm</i> – odczytuje neologizmy z wiersza – odczytuje znaczenie neologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – wyjaśnia, czym jest <i>neologizm</i> – samodzielnie tworzy neologizmy – dokonuje analizy słowotwórczej neologizmów – wyjaśnia, na czym polega <i>autotematyzm</i> w utworze – odróżnia neologizmy od

	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie odczytanego znaczenia neologizmów dostrzega autotematyzm wiersza – dostrzega żart poetycki – opracowuje w formie artykułu hasłowego znaczenie podanego wyrazu 	<p>neologizmów artystycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia funkcję żartu poetyckiego
<p>Jan Twardowski <i>O maluchach</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Jana Twardowskiego – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – opowiada o swoich wrażeniach czytelnicznych – opowiada o sytuacji lirycznej – wymienia czynności maluchów – nazywa czynności dorosłych – używa pojęcia <i>paradoks</i> – wskazuje w tekście <i>paradoks</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – zastępuje wymienione czynności sformułowaniami o bardziej ogólnym znaczeniu – wyjaśnia, czym jest <i>paradoks</i> – wyjaśnia istotę paradoksu – określa związek między językiem wiersza, jego tematem i bohaterami
<p>Jan Twardowski <i>Sprawiedliwość</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie słowa <i>sprawiedliwość</i> – podaje skojarzenia do wyrazu <i>sprawiedliwość</i> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – określa tematykę wypowiedzi podmiotu lirycznego – wskazuje w tekście elementy mowy – używa pojęcia <i>paradoks</i> – wskazuje w tekście <i>paradoks</i> – rozwija podane stwierdzenie – wskazuje w tekście elementy religijne 	<ul style="list-style-type: none"> – dzieli się swoimi refleksjami na temat sprawiedliwości – czyta głośno, dokonując interpretacji – porównuje swoje refleksje o sprawiedliwości ze sformułowaniami na jej temat obecnymi w wierszu – wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>calość</i> – wyjaśnia, czym jest <i>paradoks</i> – wyjaśnia istotę paradoksu – nazywa pozostałe elementy utworu – uzasadnia, że tekst jest utworem poetyckim
<p>Jan Twardowski <i>Zaufałem drodze</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – opowiada o sytuacji lirycznej – określa formę wiersza – odczytuje wyrazy, wersy, w których ujawnia się podmiot liryczny – podaje informacje na temat podmiotu lirycznego – wyjaśnia, czym jest <i>frazeologizm</i> – odczytuje frazeologizmy z tekstu – odnajduje w tekście motywy 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – wyjaśnia, na jakiej zasadzie zestawiono w wierszu „drogę wąską” i „autostradę” – wyjaśnia sens użytych w tekście frazeologizmów – wyjaśnia celowość użycia frazeologizmów w wypowiedzi poetyckiej – wyjaśnia symboliczne znaczenie motywów – wykorzystuje symboliczne znaczenia motywów do odczytania refleksji wpisanych w teksty

<p>Zbigniew Herbert <i>O dwu nogach Pana Cogito</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Zbigniewa Herberta i sentencji filozoficznych – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – podaje informacje na temat podmiotu lirycznego – wyjaśnia znaczenie nazwy bohatera lirycznego – gromadzi przymiotniki i rzeczowniki nazywające cechy nóg – rozpoznaje i nazywa motywy wykorzystane w utworze – podaje przykłady związków frazeologicznych z wyrazem noga – wyjaśnia znaczenia podanych związków frazeologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – na podstawie zgromadzonego słownictwa wypowiada się na temat przeszłości bohatera lirycznego – charakteryzuje bohatera lirycznego – wyjaśnia symboliczne znaczenia wskazanych motywów – wykorzystuje znaczenia motywów do przedstawienia osobowości bohatera lirycznego – proponuje własną wersję interpretacyjną motywu nóg – rozpoznaje i charakteryzuje różne postawy życiowe – rozpoznaje filozoficzny charakter utworu – redaguje wypowiedź w imieniu bohatera lirycznego
<p>Zbigniew Herbert <i>Kamyk</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie słowa <i>doskonałość</i> – podaje skojarzenia do wyrazu <i>doskonałość</i> – podaje synonimy wyrazu <i>doskonałość</i> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – nazywa bezpośredniego bohatera wiersza – cytuje fragmenty zawierające opis wyglądu i cech kamienia – wymienia cechy składające się na doskonałość kamienia – redaguje kilkudzaniową refleksję na temat bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> – dzieli się swoimi refleksjami na temat doskonałości – czyta głośno, dokonując interpretacji – nazywa ukrytego bohatera wiersza – wyjaśnia metaforyczne znaczenie przytoczonych fragmentów – wyjaśnia istotę doskonałości kamienia – porównuje swoje refleksje o doskonałości ze sformułowaniami na jej temat obecnymi w wierszu – rozpoznaje filozoficzny charakter utworu – uogólnia refleksje dotyczące istoty człowieczeństwa – formułuje kilkudzaniową wypowiedź, nadając jej formę rozprawki
<p>Zbigniew Herbert <i>Modlitwa Pana Cogito- -Podróżnika</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – konkretyzuje bohatera lirycznego – wyjaśnia znaczenie nazwy bohatera lirycznego – charakteryzuje bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – uzasadnia charakter wiersza (modlitwa) – podaje przykłady utworów o podobnym charakterze

	<p>lirycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> – cytuje apostrofę – nazywa adresata wypowiedzi – określa charakter wiersza (modlitwa) – odczytuje zwroty i wyrażenia charakterystyczne dla modlitwy – wyodrębnia z tekstu wypowiedzi o charakterze podziękowania i prośby – wypisuje z tekstu nazwiska rzeczywistych postaci, nazwy miejscowości, budowli – odtwarza sytuacje związane z przywołanymi postaciami – cytuje fragmenty pozwalające określić stosunek podmiotu lirycznego do świata – rozpoznaje i nazywa motywy 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia niecodziennosc modlitwy zawartej w wierszu – konkretyzuje myślową zawartość podziękowań i prośb – określa stosunek podmiotu lirycznego do świata – omawia sposób wartościowania świata przez podmiot liryczny – wyjaśnia symboliczne znaczenia wskazanych motywów – porównuje postać pielgrzyma z wiersza Norwida z Panem Cogito – na podstawie poznanych wierszy redaguje notkę biograficzną o Panu Cogito
<p><i>Jak skutecznie i uprzejmie uczestniczyć w dyskusji</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest <i>dyskusja</i> – formułuje zasady obowiązujące podczas dyskusji – przestrzega zasad kulturalnego uczestnictwa w dyskusji – zabiera głos w dyskusji – formułuje swoje stanowisko – popiera własne stanowisko argumentami – aktywnie słucha wypowiedzi uczestników dyskusji – używa zwrotów podkreślających własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> – bierze czynny udział w dyskusji – notuje skrótowo głosy padające w dyskusji – nawiązuje do stanowiska innych dyskutantów – ocenia przebieg dyskusji
<p><i>Prostota i pogodna mądrość – o czytaniu wierszy (nie tylko Wisławy Szymborskiej)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście – odróżnia świat realny od świata poezji – wylicza cechy poezji Wisławy Szymborskiej – używa terminu <i>kreacja</i> – używa pojęć: <i>ironia, paradoks, puenta, aforyzm, antyteza</i> – dostrzega ironiczny charakter wypowiedzi poetyckiej – wskazuje w tekście wypowiedzi o charakterze paradoksu, puenty 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje język poezji Wisławy Szymborskiej – wymienia reguły rządzące światem wykreowanym i wykorzystuje je do odczytywania znaczeń tekstu poetyckiego – wyjaśnia pojęcia: <i>ironia, paradoks, puenta, aforyzm, antyteza</i> – odczytuje znaczenia tekstu poetyckiego wynikające z ironii jako kategorii estetycznej – komentuje znaczenia wynikające z wykorzystania paradoksu i puenty
<p>Wisława Szymborska <i>Nic dwa razy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Wisławy Szymborskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji

	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – omawia tematykę utworu – nazywa podmiot liryczny – określa czas wypowiedzianych słów – dostrzega podobieństwo tekstu do wywodu naukowego – odczytuje fragmenty przedstawiające tezę, argumenty, podsumowanie – odczytuje porównania i paradoksy – cytuje fragmenty, które mogłyby zostać wpisane do pamiętnika jako aforyzmy – wyjaśnia znaczenia wybranych aforyzmów 	<ul style="list-style-type: none"> – wypowiada się na temat upływu czasu w poezji – odtwarza zawartość myślową argumentów i komentuje je – wyjaśnia znaczenia porównań i paradoksów – wyjaśnia celowość użycia porównań i paradoksów – wypowiada się na temat myśli wyrażonych aforyzmami – rozwija wybrany fragment wiersza w formie luźnych refleksji – podaje źródła muzyczności wiersza – zestawia zdania z wersami w celu wyciągnięcia wniosków
Wisława Szymborska <i>Muzeum</i>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – określa tematykę wiersza – zapisuje w kolumnach kategorie zjawisk, o których mowa w wierszu („obecność”, „brak”) – wypisuje czasownikowe określenia dotyczące zjawisk z rubryki „obecność” – określa cechy wymienionych w tekście przedmiotów – nazywa środki poetyckie, za pomocą których zostały przedstawione przedmioty – wypowiada się na temat bohaterów lirycznych wiersza – odczytuje refleksję (myśl) zawartą w wierszu i zapisuje ją w formie kilkuzdaniowej wypowiedzi – nazywa uczucia, emocje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – proponuje nazwy dla elementów zapisanych w kolumnach – określa funkcję nazwanych środków poetyckich – uzasadnia filozoficzny charakter refleksji poetyckiej – formułuje wnioski interpretacyjne – formułuje zdanie w formie paradoksu wyrażające myśl wiersza
Wisława Szymborska <i>Cebula</i>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – nazywa bohaterów lirycznych wiersza – wypisuje określenia dotyczące bohaterów lirycznych – nazywa zasadę, według której zostali zestawieni bohaterowie – wskazuje paradoks – odczytuje neologizmy – dostrzega zjawisko ironii 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – formułuje uogólnienia związane z istotą obu bohaterów – wyjaśnia, w jaki sposób podmiot liryczny wartościuje bohaterów – wyjaśnia myśl zawartą w paradoksie – wyjaśnia znaczenie i rolę neologizmów artystycznych

	<p>poetyckiej</p> <ul style="list-style-type: none"> – traktując wiersz jako poetycki wykład, dopisuje do niego początek – opracowuje definicję wybranego pojęcia 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega <i>ironia poetycka</i> – formułuje pisemnie hipotezę interpretacyjną, popierając ją argumentami – porównuje wiersz Szymborskiej z wierszem <i>Kamyk</i> Herberta
Edward Stachura <i>Życie to nie teatr</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Edwarda Stachury – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – określa sytuację liryczną – zapisuje dwa kluczowe dla wiersza pojęcia – wskazuje kontrast jako zasadę kompozycyjną utworu – nazywa bohaterów lirycznych – określa postawy wobec życia obu bohaterów – dobiera synonimy i skojarzenia do pojęć <i>życie</i> i <i>teatr</i> – słucha muzycznej adaptacji tekstu – formułuje wrażenia dotyczące wysłuchanej muzycznej adaptacji tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – dostrzega konfrontację postaw życiowych – odtwarza argumenty prezentowane przez obu bohaterów – wartościuje przedstawione postawy życiowe – formułuje wniosek dotyczący życia i teatru, wynikający z porównania zebranych synonimów i skojarzeń – przygotowuje teatralną inscenizację wiersza – podaje źródła muzyczności wiersza – podaje propozycje dotyczące opracowania muzycznej wersji utworu
Edward Stachura <i>Wędrowką życie jest człowieka</i>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) – wypisuje z tekstu sentencje związane z życiem człowieka – rozpoznaje metaforę i porównania w sentencjach – wypisuje czasownikowe określenia życia człowieczego – wybiera sformułowania charakteryzujące życie opisane w piosence – rozpoznaje motyw podróży – wskazuje w tekście refren i wyjaśnia, co go wyróżnia – słucha muzycznej adaptacji tekstu – formułuje wrażenia dotyczące wysłuchanej muzycznej adaptacji tekstu – redaguje rozprawkę 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, dokonując interpretacji – wyjaśnia znaczenie metafory i porównań – wyjaśnia symboliczne znaczenie motywu podróży – wymienia utwory podejmujące temat życia jako wędrowki – porównuje utwory podejmujące temat życia jako wędrowki – wyjaśnia, co wpływa na muzyczność wiersza – charakteryzuje język utworu – projektuje okładkę płyty
<i>Świat na scenie</i>		
<i>Groteska w teatrze, czyli</i>	– czyta cicho ze zrozumieniem,	– wyjaśnia pojęcie <i>groteska</i>

<p><i>świat na opak na scenie</i></p>	<p>mając na uwadze informacje podane w tekście</p> <ul style="list-style-type: none"> – używa pojęcia <i>groteska</i> – wypisuje z tekstu cechy groteski – wymienia nazwiska twórców dramatów wykorzystujących konwencję groteski – rozpoznaje groteskę w podanych przykładach sytuacji – podaje przykłady sytuacji groteskowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega i czemu służy <i>groteskowość</i> zaprezentowanych sytuacji
<p>Molier <i>Skapiec</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Moliera – czyta cicho ze zrozumieniem – opowiada o swoich wrażeniach czytelnicznych – określa czas i miejsce wydarzeń – wymienia bohaterów – określa relacje między bohaterami – wyodrębnia wątki – wypowiada się na temat zakończenia sztuki – określa główną myśl utworu – rozpoznaje w utworze dramat – wylicza cechy dramatu – odróżnia komedię od innych gatunków dramatycznych – wylicza cechy komedii – podaje przykłady komicznych sytuacji, postaci, wypowiedzi – używa pojęć: <i>intryga, farsa</i> – wskazuje intrygę – dostrzega groteskowość prezentowanego świata 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady sytuacji ujawniające charakter bohaterów – charakteryzuje bohaterów – streszcza wątki – wyodrębnia etapy akcji – wyjaśnia okoliczności sytuacji, w której klientem ojca okazuje się syn – wyjaśnia wymowę utworu – omawia cechy dramatu i komedii z podkreśleniem cech rodzajowych i gatunkowych – wyjaśnia, z czego wynika komizm we wskazanych przykładach – wyjaśnia rolę różnych odmian komizmu – wyjaśnia pojęcia: <i>intryga, farsa</i> – wyjaśnia rolę intrygi – wyjaśnia rolę elementów groteski w utworze
<p>Konstanty Ildefons Gałczyński Teatrzyk „Zielona Gęś”: <i>Śmierć w kawiarni,</i> <i>Dziwny krawiec</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – słucha czytania – opowiada o swoich wrażeniach, odczuciach po wysłuchaniu tekstów – wybiera stwierdzenia charakteryzujące poznane miniatury, uzasadniając trafność wyboru – wymienia dostrzeżone w tekście cechy utworu dramatycznego – określa tekst jako miniaturę dramatyczną – rozpoznaje elementy groteski – włącza się w przygotowanie inscenizacji tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno (wyraźnie i wyraziście) z podziałem na role – wymienia elementy świata przedstawionego oraz elementy języka, które wywołały określone uczucia – porównuje formalne cechy utworu z poznаныmi dramataми w celu wyciągnięcia wniosków – wyjaśnia, czym charakteryzuje się groteskowa miniatura dramatyczna – aktywnie uczestniczy w inscenizacji tekstu

<p>Sławomir Mrożek <i>Na pełnym morzu</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta cicho ze zrozumieniem – opowiada o swoich wrażeniach czytelniczych – określa tematykę utworu – określa elementy świata przedstawionego – odczytuje fragmenty pozwalające scharakteryzować bohaterów – określa cel działania każdej postaci – formułuje wypowiedzi w imieniu bohaterów – używa pojęcia <i>manipulacja językowa</i> – wskazuje bohatera, który uprawia manipulację językową – podaje ogólną propozycję inscenizacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zaskakujące elementy świata przedstawionego – określa charakter świata przedstawionego – analizuje język bohaterów – charakteryzuje bohaterów i na tej podstawie formułuje problem utworu – wyjaśnia, czym jest <i>manipulacja językowa</i> – wyjaśnia, na czym polega <i>manipulacja językowa</i> uprawiana przez jednego z bohaterów – wyjaśnia, czy utwór można uznać za komedię – ustosunkowuje się do opinii na temat postaci z dramatów Mrożka – przeprowadza wywiady z bohaterami utworu – przedstawia dokładny projekt inscenizacji utworu
<p>Roman Pawłowski <i>Tupet i talent</i> (recenzja)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta cicho ze zrozumieniem – rozpoznaje w tekście recenzję – wyodrębnia części kompozycyjne recenzji – określa zawartość tematyczną kolejnych części – odczytuje z tekstu słownictwo oceniające i wartościujące – określa charakter prezentowanej w tekście oceny 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czego dotyczy odczytane słownictwo – uzupełnia podane słownictwo własnymi propozycjami
<p><i>Przybyłem, zobaczyłem, oceniłem i ... napisałem recenzję</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia recenzję od innych form wypowiedzi – czyta przykładowe recenzje – wyodrębnia części kompozycyjne recenzji – określa zawartość tematyczną kolejnych części – wybiera elementy dzieła podlegające ocenie – sporządza listę tematów, którymi zajmują się autorzy recenzji – na podstawie podanego planu redaguje recenzję, stosując wyrazy oceniające i środki językowe uwypuklające własną opinię 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy, których nie musi zawierać recenzja – wymienia cechy recenzji i powinności recenzenta – nazywa odmiany języka, jakimi posługują się recenzenci – układa plan, gromadzi słownictwo – redaguje recenzję, zachowując wszystkie cechy formy wypowiedzi i stosując bogate słownictwo oceniające i wartościujące
<p><i>Świat na ekranie</i></p>		

<p><i>Film, czyli świat przedstawiony skondensowany. O gatunkach filmowych</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście – używa pojęcia <i>gatunek filmowy</i> – rozróżnia gatunki filmowe: <i>melodramat, western, komedia, film science fiction, horror, film sensacyjny</i> – opisuje wygląd postaci melodramatu na podstawie fotosów – wymienia tytuły znanych melodramatów – wymienia charakterystyczne cechy wyglądu bohaterów westernowych – opisuje wygląd postaci komediowych przedstawionych na zdjęciach – proponuje dodatkowe określenia przymiotnikowe dla komedii – wymienia cechy filmu fantasy – określa tematykę filmów grozy – układa listę miejsc, w których rozgrywa się akcja horrorów – nazywa odmiany filmu sensacyjnego związane z przedmiotem jego zainteresowań – wymienia elementy poszczególnych gatunków mogące występować w jednym filmie 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest <i>gatunek filmowy</i> – wypowiada się na temat ulubionych gatunków filmowych – wymienia cechy wyróżnionych gatunków filmowych – przygotowuje szkic scenariusza melodramatu – opisuje postacie i scenerię westernów – wymienia podobieństwa między westernem a baśnią i opowieścią rycerską – podaje cechy świata komedii – projektuje komiczne sytuacje – wypowiada się na temat znaczenia motywu spotkania z Obcymi obecnego w filmach fantastycznonaukowych – porządkuje wzajemne relacje między zasadniczymi motywami obecnymi w filmach fantastycznonaukowych – podaje przykłady utworów literackich zawierające sceny grozy – konkretyzuje lęki i zagrożenia, które są przedstawiane w horrorach – podaje przykłady filmów łączące w sobie elementy kilku gatunków
<p><i>Montaż, czyli zagęszczenie filmowego świata</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście – używa pojęcia <i>plan filmowy</i> – wymienia rodzaje planów filmowych – wyjaśnia różnice między rodzajami planów filmowych – wyjaśnia, na czym polega <i>montaż filmowy</i> – wymienia różne typy montażu filmowego – wyjaśnia, czym są <i>sekwencje zagęszczone</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między różnymi typami montażu – wymienia efekty osiągnięte dzięki montażowi – dobiera rodzaje montażu do projektowanych ujęć filmowych – sporządza fragment scenopisu kilku ujęć filmowych – wymienia gatunki filmu, w których najczęściej wykorzystywany jest montaż równoległy – przedstawia fragment fabuły nieistniejącego filmu, który uzasadniałby użycie sekwencji zagęszczonych

<p>Grażyna Arata <i>Zakochany Moliere</i> (recenzja)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta cicho ze zrozumieniem – rozpoznaje w tekście recenzję – wyodrębnia części kompozycyjne – określa zawartość tematyczną kolejnych części – wymienia elementy, które podlegają ocenie – wypisuje słownictwo oceniające – określa charakter prezentowanej w tekście oceny – cytuje zdanie będące wyrazem niepewności, przypuszczenia, głośnego myślenia 	<ul style="list-style-type: none"> – wybiera określenia nazywające formy wypowiedzi zastosowane w recenzji – potwierdza słusność wyboru, cytując fragmenty tekstu – charakteryzuje język recenzji
<p>Jerzy Stuhr <i>Słuchać innego</i> (wywiad)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Jerzego Stuha – słucha czytania – określa, czego dotyczą pytania wywiadu – na podstawie analizy treści pytań uogólnia temat wywiadu – wydobywa z tekstu i podaje informacje dotyczące bohatera wywiadu – cytuje fragmenty dotyczące istoty aktorstwa – formułuje pytanie, które chciałby zadać aktorowi 	<ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno z podziałem na role – opowiada o znanych rolach filmowych bohatera wywiadu – analizuje warstwę językową pytań w celu wyciągnięcia wniosków – cytuje fragmenty zawierające prawdy o charakterze uniwersalnym – komentuje cytaty i na ich podstawie redaguje wskazówki życiowe – wypowiada się na temat istoty aktorstwa – wyjaśnia podobieństwa i różnice między aktorstwem teatralnym i filmowym – rozwija podaną myśl
<p><i>Sztuka pytania i słuchania, czyli jak przeprowadzić wywiad</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest wywiad – czyta przykładowe wywiady – omawia konstrukcję wywiadu – wymienia cele przeprowadzania wywiadu – odgaduje cel przeprowadzenia wywiadów na podstawie tytułów – używa pojęć: <i>banal</i>, <i>stereotyp</i> – oddziela oryginalne pytania od stereotypowych – wymienia osoby, z którymi chciałby przeprowadzić wywiad, uzasadniając swój wybór – redaguje pytania, które chciałby zadać wybranej przez siebie osobie 	<ul style="list-style-type: none"> – klasyfikuje wywiad jako formę dziennikarską – odróżnia wywiad od innych form dziennikarskich – wyjaśnia, w jaki sposób dziennikarz powinien przygotować się do wywiadu – wyjaśnia pojęcie <i>banal</i> i <i>stereotyp</i> – przeredagowuje pytania stereotypowe tak, aby nabrały oryginalności – proponuje oryginalne pytanie rozpoczynające wywiad – wyjaśnia, na czym polega <i>autoryzacja</i> i co ją poprzedza – przygotowuje wywiad (z osobą publiczną lub fikcyjną)

W świecie kultury popularnej

<p><i>Rozmowy o radiu</i> (Romana Bobrowska, Andrzej Sikorowski, Jerzy Madeyski)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Romany Bobrowskiej, Andrzeja Sikorowskiego, Jerzego Madeyskiego – słucha czytania – uogólnia temat tekstu – wyjaśnia, na czym polega specyfika przekazu radiowego – wynotowuje sformułowania na temat radia, z którymi się zgadza – cytuje opinie rozmówców dotyczące możliwości, jakie stwarza radio w kontaktach z odbiorcą – wyjaśnia, na czym polega wg Romany Bobrowskiej wyższość radia nad telewizją – wymienia medium, które Andrzej Sikorowski uważa za bardziej wymagające dla dziennikarzy 	<ul style="list-style-type: none"> – wypowiada się na temat roli radia w swoim życiu – opowiada o swoich ulubionych audycjach radiowych – wymienia znanych twórców radiowych – czyta głośno z podziałem na role – komentuje opinie rozmówców, prezentując własne zdanie – cytuje z wypowiedzi Jerzego Madeyskiego zdanie, z którym zgodziłaby się bohaterka pierwszego wywiadu
<p>Roman Włodek <i>Radio: przewodnik czy kumpel?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Romana Włodka – czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście – cytuje fragmenty zawierające opinię autora na temat zmian, które zaszły w radiu – wymienia nazwy różnych form radiowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym, wg autora, polegają zmiany we współczesnym radiu – prezentuje własną opinię na temat współczesnego radia, zawierającą odpowiedź na pytanie zawarte w tytule artykułu – wskazuje różnice między poszczególnymi formami radiowymi – redaguje artykuł na temat swojej wizji przyszłości radia
<p><i>Królowie domowego ekranu, czyli o telegatunkach. Czym jest kultura popularna?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście – używa pojęć: <i>kultura masowa, kultura popularna, kicz</i> – wymienia przeobrażenia kultury masowej – wymienia formy i dziedziny twórczości należące do sfery kultury masowej – wymienia cechy typowe dla utworu reprezentującego kulturę popularną 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest <i>kultura popularna, kicz</i> – ocenia i wartościuje wytwory kultury popularnej – podaje przykłady programów telewizyjnych, które można uznać za kicz
<p><i>Wideoklip, czyli patrz, słuchaj i ... nie przestawaj</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> – określa relacje między muzyką a filmem – wyodrębnia elementy różnych

	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest <i>teledysk</i> – omawia związki teledysku z filmem – wyjaśnia znaczenie wyrazów: <i>stylizacja, hybryda</i> – prezentuje swoje stanowisko na temat teledysków, popierając je argumentami 	<ul style="list-style-type: none"> gatunków filmowych ze znanych wideoklipów – podaje przykłady środków języka filmu w teledysku – określa funkcję środków języka filmu w teledysku – wyjaśnia, na czym polega i czemu służy stylizacja w teledyskach – redaguje tekst rozprawki lub przemówienia
<i>Życie w odcinkach (o „mydlanych operach” i telenowelach)</i>	<ul style="list-style-type: none"> – używa pojęcia <i>telenowela</i> – wymienia tytuły znanych telenowel – czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście – wymienia charakterystyczne cechy telenoweli – uzupełnia podane stwierdzenie wybranym sformułowaniem, uzasadniając swój wybór 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest <i>telenowela</i> – podaje przyczyny popularności telenowel – układa dialog między postaciami z kadru telenoweli
<i>Sitcomy, czyli dlaczego ktoś się za mnie śmieje?</i>	<ul style="list-style-type: none"> – używa pojęcia <i>sitcom</i> – wymienia tytuły znanych sitcomów – czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście – zabiera głos w dyskusji na temat sitcomów, stosując słownictwo oceniające 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest <i>sitcom</i> – omawia odstępstwa od reguł realizmu w znanych serialach typu <i>sitcom</i> – wypowiada się na temat roli śmiechu dochodzącego zza kadru – bierze aktywny udział w dyskusji na temat sitcomów
<i>Reality show, czyli wszystko na sprzedaż</i>	<ul style="list-style-type: none"> – używa pojęcia <i>reality show</i> – wymienia tytuły znanych programów utrzymanych w konwencji reality show – czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście – wymienia charakterystyczne cechy reality show – wymienia rodzaje negatywnego oddziaływania dostrzeżone w produkcjach typu reality show – przedstawia swoją opinię na temat reality show w formie kilkudzaniowej refleksji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest <i>reality show</i> – wyjaśnia, na czym polega kreacja w reality show – wymienia wartości, jakie dostrzega w produkcjach typu reality show – wymienia różnice między reality show a filmem dokumentalnym – przedstawia swoją opinię na temat reality show w formie rozprawki
<i>Wyłącz odbiornik, włącz wyobraźnię</i>	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje projekt słownej audycji radiowej, w której muzyka jest dodatkiem – wyjaśnia sens słów: mówić „jak 	<ul style="list-style-type: none"> – wciela się w rolę reportera radiowego obecnego na otwarciu wystawy malarskiej i opisuje słuchaczom jeden z obrazów

	<p>do skulonej dłoni”</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje typ audycji, którą można by prowadzić, mówiąc „jak do skulonej dłoni” – uzupełnia pomysł na fabułę jednego z odcinków telenoweli własnymi propozycjami – uzupełnia luki w wypowiedzi na temat wyższości radia nad telewizją pojęciami wybranymi z ramki 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia model powołania nowej rozgłośni, uzasadniając swoją propozycję w formie krótkiej rozprawki – układa fragment dialogu komediowego wzbogacony w wybranych miejscach o śmiech spoza kadru – redaguje scenariusz lub scenopis serii ujęć filmowych lub wideoklipu
<i>Reklama, czyli o sztuce namawiania</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest reklama – czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście – wyjaśnia, dlaczego reklama jest nieodłącznym i nieodzownym elementem współczesnej cywilizacji – wyjaśnia, na czym polega istota działań reklamowych – wymienia zalety i zagrożenia reklamy 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia znane typy reklam – wypowiada się na temat mechanizmu działania reklamy – wyjaśnia, jak bronić się przed działaniem reklamy
Jan Miodek <i>Co lubię i czego nie lubię (w reklamie)</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z informacjami na temat Jana Miodka – czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście – podaje przykłady cech reklamy aprobowanych przez autora – cytuje zdanie, w którym autor wymienia irytujące go w reklamach błędy językowe – cytuje zdanie, w którym autor prezentuje swoją interpretację omawianej reklamy 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia aspekty reklamy budzące szczególne zainteresowanie autora wypowiedzi – wyjaśnia, w jaki sposób reklama może wzbogacać język – dokonuje analizy językowej wybranych sloganów reklamowych
<i>Bądź niebanalnym copywriterem, czyli językowa zabawa w namawianie</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z przepisami prawnymi, które regulują działanie w sferze reklamy – przekształca hasła reklamowe tak, by nie zmieniły znaczenia i unikały naruszenia prawa – tworzy teksty reklamowe, wykorzystując cytaty literackie i przysłowia 	<ul style="list-style-type: none"> – układa hasła reklamowe towarów, wykorzystując dwuznaczność podanych wyrazów i zwrotów – redaguje szkic scenariusza filmu reklamowego

Treści kształcenia	Poziom wymagań		Materiał kształcenia (numery stron w podręczniku)
	Podstawowy P	Ponadpodstawowy PP	

FLEKSJA			
Powtórzenie wiadomości o czasowniku	Uczeń:	Uczeń:	s. 9–12
	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia czasownik od innych części mowy na podstawie znaczenia i pytań – rozpoznaje, określa i tworzy formy osoby, liczby, czasu i rodzaju – rozpoznaje i tworzy formy trybu oznajmującego, rozkazującego, przypuszczającego – rozróżnia i tworzy czasowniki dokonane i niedokonane – nazywa strony czasownika – przekształca stronę czynną na bierną i odwrotnie – rozróżnia czasowniki przechodnie i nieprzechodnie – pisze poprawnie cząstki <i>-bym, -byś, -by</i> – zna i stosuje zasady pisowni zakończeń czasowników w czasie przeszłym 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje różne formy czasownikowe w zależności od formy wypowiedzi – celowo stosuje różne tryby czasownika w wypowiedziach ustnych i pisemnych – stosuje strony czasownika w zależności od rodzaju tekstu – stosuje nieregularne formy czasowników 	
Nieosobowe formy czasownika			s. 13–27
Bezokolicznik oraz formy zakończone na <i>-no</i> i <i>-to</i>	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia formy osobowe czasownika od nieosobowych – nazywa nieosobowe formy czasownika: bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no</i> i <i>-to</i> – rozpoznaje w tekście konstrukcje z <i>się</i> – przekształca zdania z nieosobową formą czasownika na zdania z formą osobową i odwrotnie – poprawnie zapisuje zakończenia bezokoliczników <i>-ść</i> i <i>-ć</i> – korzysta ze słownika ortograficznego – sporządza instrukcję obsługi lub przepis, wykorzystując nieosobowe formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie stosuje w wypowiedziach bezokoliczniki, formy zakończone na <i>-no</i> i <i>-to</i> oraz konstrukcje z <i>się</i> – świadomie stosuje nieosobowe formy czasownika w wypowiedziach ustnych i pisemnych – redaguje notatkę, wykorzystując nieosobowe formy czasownika 	s. 13–15
Imiesłowy przymiotnikowe	– odróżnia imiesłowy przymiotnikowe od innych	– zna kryterium podziału imiesłowów	s. 16–20

	<p>form czasownika</p> <ul style="list-style-type: none"> – klasyfikuje imiesłowy przymiotnikowe jako nieosobowe formy czasownika oznaczające czynność i odpowiadające na pytania przymiotnika – odmienia imiesłowy przymiotnikowe przez przypadki, liczby i rodzaje – rozróżnia imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne – tworzy imiesłowy przymiotnikowe – przekształca konstrukcje z osobową formą czasownika w konstrukcje z imiesłowem przymiotnikowym i na odwrót 	<p>przymiotnikowych na czynne i bierne</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje imiesłów przymiotnikowy w funkcji przydawki lub orzecznika – celowo i poprawnie stosuje imiesłowy przymiotnikowe dla osiągnięcia większej spójności tekstu – wnioskuje na temat fleksji imiesłowów przymiotnikowych i jej związków z przymiotnikiem – redaguje notatkę, wykorzystując imiesłowy przymiotnikowe 	
Imiesłowy przysłówkowe	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia imiesłowy przysłówkowe od innych form czasownika – klasyfikuje imiesłowy przysłówkowe jako nieosobowe, nieodmienne formy czasownika – rozróżnia imiesłowy przysłówkowe współczesne i uprzednie – tworzy imiesłowy przysłówkowe – przekształca konstrukcje z osobową formą czasownika na konstrukcje z imiesłowem przysłówkowym i na odwrót – zna i stosuje zasady pisowni zakończeń <i>-wszy</i> i <i>-wszy</i> – korzysta ze słownika frazeologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> – wnioskuje na temat sposobu tworzenia imiesłowów przysłówkowych – zna kryterium podziału imiesłowów przysłówkowych na współczesne i uprzednie – stosuje imiesłowy przysłówkowe w funkcji okolicznika – wnioskuje na temat pisowni zakończeń <i>-wszy</i> i <i>-wszy</i> – celowo i poprawnie używa imiesłowów przysłówkowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych 	s. 20–27
SKŁADNIA			
Powtórzenie wiadomości o wypowiedzeniu	Uczeń:	Uczeń:	s. 36–38
	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje zdanie jako wypowiedzenie zawierające orzeczenie wyrażone osobową formą czasownika – wskazuje w tekście orzeczenia – rozróżnia orzeczenie czasownikowe i imienne – rozróżnia zdania pojedyncze 	<ul style="list-style-type: none"> – wnioskuje na temat różnicy między zdaniem złożonym a wypowiedzeniem złożonym – stosuje odpowiednią interpunkcję zdania pojedynczego – opisuje sytuacje przedstawione na 	

	<p>rozwinięte i nierozwinięte</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje zdanie złożone jako wypowiedzenie zawierające co najmniej dwa orzeczenia wyrażone osobową formą czasownika – ze zdań pojedynczych tworzy zdania złożone – rozróżnia zdanie i równoważnik zdania – rozróżnia wypowiedzenie złożone 	<p>ilustracjach, używając wyłącznie zdań pojedynczych/zdań złożonych</p>	
Zdanie złożone współrzędnie	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego – odróżnia zdanie współrzędnie złożone od podrzędnie złożonego – rozróżnia zdania złożone współrzędnie łączne, rozłączne, wynikowe i przeciwstawne – układa zdania złożone współrzędnie – zna zasady interpunkcji w zdaniu złożonym współrzędnie – przekształca zdania pojedyncze na złożone i odwrotnie 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia graficznie różne rodzaje zdań złożonych współrzędnie – zna i poprawnie stosuje zasady interpunkcji w zdaniu złożonym współrzędnie – świadomie i celowo posługuje się różnymi rodzajami zdań złożonych współrzędnie w zależności od intencji wypowiedzi 	s. 39–48
Zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje okolicznik jako część zdania określającą okoliczności czynności wyrażonej przez czasownik – rozróżnia okoliczniki miejsca, czasu, sposobu, celu, przyczyny, warunku i przyzwolenia – zamienia okoliczniki w zdaniu pojedynczym na zdania podrzędne okolicznikowe i odwrotnie – rozpoznaje w tekście zdania złożone z podrzędnym okolicznikowym – rozróżnia zdania złożone z podrzędnym okolicznikowym miejsca, czasu, sposobu, celu, przyczyny, warunku i przyzwolenia – pyta o zdanie podrzędne 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym – omawia kryterium podziału zdań złożonych z podrzędnym okolicznikowym – przekształca zdania pojedyncze na złożone z podrzędnym okolicznikowym i odwrotnie, używając różnych wskaźników zespolenia – sporządza wykresy zdań – świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach różne typy zdań złożonych z podrzędnym okolicznikowym – zna i poprawnie stosuje 	s. 48–59

	<ul style="list-style-type: none"> – uzupełnia zdanie podanym zdaniem podrzędnym okolicznikowym – układa zdania złożone z podrzędnym okolicznikowym – zna zasady interpunkcji w zdaniu złożonym z podrzędnym okolicznikowym 	<p>zasady interpunkcji w zdaniu złożonym z podrzędnym okolicznikowym</p>	
Zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje przydawkę jako określenie rzeczownika lub zaimka rzeczownego – rozróżnia przydawkę przymiotną, rzeczowną, przyimkową i liczebną – zamienia przydawki w zdaniu pojedynczym na zdania podrzędne przydawkowe i odwrotnie – rozpoznaje w tekście zdania złożone z podrzędnym przydawkowym – pyta o zdanie podrzędne – uzupełnia zdanie zdaniem podrzędnym przydawkowym – układa zdania złożone z podrzędnym przydawkowym – stosuje prawidłowy szyk w zdaniu złożonym z podrzędnym przydawkowym w związku z pozycją określanego rzeczownika – zna zasady interpunkcji w zdaniu złożonym z podrzędnym przydawkowym 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym – przekształca zdania pojedyncze na złożone z podrzędnym przydawkowym i odwrotnie, używając różnych wskaźników zespolenia – wskazuje, omawia i poprawia błędne konstrukcje dotyczące szyku wyrazów – sporządza wykresy zdań – świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach zdania złożone z podrzędnym przydawkowym dla bardziej precyzyjnego określenia cech osoby, rzeczy lub pojęcia – zna i poprawnie stosuje zasady interpunkcji w zdaniu złożonym z podrzędnym przydawkowym 	s. 59–64
Zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia orzeczenia czasownikowe i imienne – stosuje w zdaniach orzeczenia czasownikowe i imienne – zamienia orzeczniki w zdaniu pojedynczym na zdania podrzędne orzecznikowe i odwrotnie – rozpoznaje w tekście zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym – pyta o zdanie podrzędne – układa zdania złożone z 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym – wnioskuje na temat różnic stylistycznych między zdaniem pojedynczym z orzeczeniem imiennym a zdaniem złożonym z podrzędnym orzecznikowym – układa zdania złożone z podrzędnym orzecznikowym – świadomie i celowo 	s. 64–68

	<p>podrzędnym orzecznikowym według podanego wzoru</p> <ul style="list-style-type: none"> – odróżnia zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym od zdania złożonego z podrzędnym przydawkowym – zna zasady interpunkcji w zdaniu złożonym z podrzędnym orzecznikowym 	<p>stosuje w wypowiedziach zdania złożone z podrzędnym orzecznikowym w celu uzyskania większej precyzji wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna i poprawnie stosuje zasady interpunkcji w zdaniu złożonym z podrzędnym orzecznikowym 	
Zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje dopełnienie jako część zdania uzupełniającą (rozwijającą) treść czasownika – zamienia dopełnienia w zdaniu pojedynczym na zdania podrzędne dopełnieniowe i odwrotnie – rozpoznaje w tekście zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym – pyta o zdanie podrzędne – uzupełnia zdanie zdaniem podrzędnym dopełnieniowym – układa zdania złożone z podrzędnym dopełnieniowym – stosuje w wypowiedziach zdania złożone z podrzędnym dopełnieniowym dla podkreślenia własnego stanowiska – zna zasady interpunkcji w zdaniu złożonym z podrzędnym dopełnieniowym 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym – sporządza wykresy zdań – przekształca zdania pojedyncze na złożone z podrzędnym dopełnieniowym i odwrotnie, używając różnych wskaźników zespolenia – świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach zdania złożone z podrzędnym dopełnieniowym w zależności od intencji wypowiedzi – zna i poprawnie stosuje zasady interpunkcji w zdaniu złożonym z podrzędnym dopełnieniowym – redaguje krótką recenzję, używając zdań z podrzędnym dopełnieniowym 	s. 69–71
Zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje w zdaniu podmiot – stosuje podmioty wyrażone różnymi częściami mowy – wskazuje zdania bezpodmiotowe – rozpoznaje w tekście zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym – pyta o zdanie podrzędne – uzupełnia zdanie zdaniem podrzędnym podmiotowym 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia podmiot gramatyczny, logiczny, domyślny, szeregowy i zbiorowy – używa zdań bezpodmiotowych – definiuje zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym – układa zdania złożone z podrzędnym podmiotowym – odróżnia zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym 	s. 72–77

	<ul style="list-style-type: none"> – układa zdania złożone z podrzędnym podmiotowym według podanego wzoru – łączy w pary zdania pojedyncze, tworząc zdania złożone z podrzędnymi podmiotowymi – stosuje w wypowiedziach zdania złożone z podrzędnym podmiotowym w celu wyrażenia własnej opinii – zna zasady interpunkcji w zdaniu złożonym z podrzędnym podmiotowym 	<ul style="list-style-type: none"> od zdania złożonego z podrzędnym dopełnieniowym – świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach zdania złożone z podrzędnym podmiotowym – zna i poprawnie stosuje zasady interpunkcji w zdaniu złożonym z podrzędnym podmiotowym 	
<p style="text-align: center;">Imiesłowy równoważnik zdania</p>	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia imiesłowy przysłówkowe od innych form czasownika – rozróżnia imiesłowy przysłówkowe współczesne i uprzednie – tworzy imiesłowy przysłówkowe – rozróżnia zdanie i równoważnik zdania – tworzy równoważniki zdań – rozpoznaje imiesłowy równoważnik zdania w tekście – zamienia pary zdań pojedynczych na wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania – przekształca zdania złożone podrzędnie i współrzędnie w zdania złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania i odwrotnie – uzupełnia zdania imiesłowowymi równoważnikami zdania – tworzy listę wskazówek dla piszących rozprawkę – poprawnie stosuje różne typy imiesłowowych równoważników zdania w wypowiedziach – znajduje błędy składniowe w konstrukcjach z 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest <i>imiesłowy równoważnik zdania</i> – sporządza wykresy zdań – układa zdania do wykresów – poprawia błędy składniowe w konstrukcjach z imiesłowowym równoważnikiem zdania – wyjaśnia, na czym polegają błędy składniowe w konstrukcjach z imiesłowowym równoważnikiem zdania (zgodność podmiotów i relacja czasowa) – poprawnie, świadomie i celowo używa konstrukcji z imiesłowowym równoważnikiem zdania w wypowiedziach o charakterze argumentacyjnym – opisuje reprodukcje obrazów, używając konstrukcji z imiesłowowym równoważnikiem zdania – opisuje zwięźle wydarzenie, używając wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania – zna i poprawnie stosuje 	<p style="text-align: center;">s. 78–86</p>

	<p>imiesłowowym równoważnikiem zdania – zna zasady interpunkcji w wypowiedzeniu złożonym z imiesłowowym równoważnikiem zdania</p>	<p>zasady interpunkcji w wypowiedzeniu złożonym z imiesłowowym równoważnikiem zdania</p>	
SŁOWOTWÓRSTWO			
Wyrazy podstawowe i pochodne	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – używa pojęć: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, formant, podstawa słowotwórcza, parafraza słowotwórcza</i> – wyodrębnia w wyrazie pochodnym podstawę słowotwórczą i formant (typowe przykłady) – rozróżnia rodzaje formantów słowotwórczych: <i>przedrostek, przyrostek</i> – tworzy wyrazy pochodne od podstawowych przez dodawanie przyrostków i przedrostków – tworzy wyrazy podstawowe do pochodnych – rozpoznaje wyrazy słowotwórczo niepodzielne – wskazuje w wyrazach oboczności spółgłoskowe i samogłoskowe – poprawnie zapisuje wyrazy pochodne, w których zachodzą oboczności spółgłoskowe i samogłoskowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, formant, podstawa słowotwórcza, parafraza słowotwórcza</i> – wyodrębnia w wyrazie pochodnym podstawę słowotwórczą i formant – rozróżnia rodzaje formantów słowotwórczych: <i>wrostek, formant zerowy</i> – tworzy wyrazy pochodne przez dodawanie wrostków oraz użycie formantu zerowego – podaje parafrazę słowotwórczą wyrazu pochodnego – wyjaśnia pisownię wyrazów, w których zachodzą oboczności spółgłoskowe i samogłoskowe – stosuje różne wyrazy pochodne, oddając precyzję i bogactwo wypowiedzi 	s. 100–107
	Funkcje formantów słowotwórczych	<ul style="list-style-type: none"> – używa pojęcia <i>kategoria (grupa) znaczeniowa</i> – podaje przykłady kategorii znaczeniowych wyrazów pochodnych – kwalifikuje wyraz do właściwej kategorii znaczeniowej – tworzy wyrazy pochodne należące do wskazanej kategorii znaczeniowej – rozróżnia funkcje formantów słowotwórczych – opisuje wnętrze pokoju, używając zdrobnień 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie <i>kategoria (grupa) znaczeniowa</i> – rozróżnia kategorie znaczeniowe wyrazów pochodnych – wyjaśnia zależność między budową wyrazu a jego przynależnością do określonej kategorii znaczeniowej – tworzy i rozpoznaje wyrazy należące do różnych kategorii znaczeniowych

		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenia podanych neologizmów – dostrzega różnice stylistyczne między tekstami – świadomie i celowo używa wyrazów należących do różnych kategorii znaczeniowych w zależności od intencji wypowiedzi 	
Rodzina wyrazów	<ul style="list-style-type: none"> – używa pojęć: <i>rodzina wyrazów, rdzeń, oboczności rdzenia, wyrazy pokrewne, wyrazy bliskoznaczne</i> – tworzy łańcuch wyrazów podstawowych i pochodnych według wzoru – uzupełnia wykres rodziny wyrazów – wyodrębnia rdzeń w rodzinie wyrazów – zapisuje oboczności rdzenia – rozróżnia wyrazy pokrewne i bliskoznaczne 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>rodzina wyrazów, rdzeń, oboczności rdzenia, wyrazy pokrewne, wyrazy bliskoznaczne</i> – tworzy wyrazy pokrewne do podanego wyrazu – tworzy wykres rodziny wyrazów (drzewko derywacyjne) 	s. 115–118
Wyrazy złożone	<ul style="list-style-type: none"> – używa pojęcia <i>wyraz złożony</i> – rozróżnia zestawienia, zrosty, złożenia – podaje wyrazy podstawowe, od których utworzono wyraz złożony – tworzy zestawienia, złożenia i zrosty od podanych wyrazów podstawowych – zna zasady pisowni złożzeń (z łącznikiem i bez) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie <i>wyraz złożony</i> – omawia kryteria podziału wyrazów złożonych – rozróżnia wyrazy niepodzielne i podzielne słowotwórczo, a wśród nich złożenia, zestawienia i zrosty – wskazuje podstawy słowotwórcze w wyrazach złożonych – wyodrębnia formanty w wyrazach złożonych – zna i poprawnie stosuje zasady pisowni złożzeń (z łącznikiem i bez) 	s. 119–122
Skrótwce i skrót	<ul style="list-style-type: none"> – używa pojęć: <i>skrótwce, skrót</i> – rozróżnia literowce, głoskowce, sylabowce, skrótwce mieszane – zapisuje i odczytuje często stosowane skrót i skrótwce – zna zasady odmiany 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>skrótwce, skrót</i> – omawia kryteria podziału skrótwców na literowce, głoskowce, sylabowce, skrótwce mieszane – prawidłowo odmienia skrótwce i skrót 	s. 123–131

	skrótowców i skrótów – zna zasady ortograficzne zapisu skrótowców – zna zasady interpunkcyjne zapisu skrótów – projektuje wizytówki, stosując przy zapisie skróty – adresuje listy, poprawnie używając skrótów	– dostosowuje formę orzeczenia do łączącego się z nim skrótowca – zna i poprawnie stosuje zasady ortograficzne zapisu skrótowców – zna i poprawnie stosuje zasady interpunkcyjne zapisu skrótów – używa w wypowiedziach skrótowców i skrótów, oceniając ich przydatność i zrozumiałość	
--	--	---	--

Material kontrolny zawarty w podręcznikach

	Test:	Strona:
Witold Bobiński <i>Świat w słowach i obrazach</i>	Wielkie opowieści ludzkości	60
	Świata odbicia w literaturze	110
	Groteskowy portret świata w sztuce i literaturze	138
	Literatura i życie prawdziwe	164
	Poetycka postać świata	264
	O teatrze nie tylko groteskowym	289
	Magia i sztuka ekranu	324
	Co myśleć o popkulturze?	355
Zofia Czarniecka-Rodzik <i>Gramatyka i stylistyka</i>	Sprawdź, ile potrafisz	
	Fleksja	28–34
	Składnia	87–98
	Słowotwórstwo	132–144

Kryteria oceny pisemnych form wypowiedzi

Formy wypowiedzi wprowadzone (kształcone) w klasie II		
Podręcznik	Nazwa formy	Strony
Zofia Czarniecka-Rodzik <i>Gramatyka i stylistyka</i>	Charakterystyka (porównawcza)	146–150
	Opis przeżyć wewnętrznych	151–164
	Sprawozdanie	165–172
	Rozprawka	173–183
Witold Bobiński <i>Świat w słowach i obrazach</i>	Rozprawka	24–26
	Recenzja	285–288
	Wywiad	321–323

Kryteria oceny charakterystyki postaci literackiej

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I TEMAT (0–9)*		
I	Zgodność pracy z tematem	0–1 p.
II	Przedstawienie postaci	0–1 p.

	[co najmniej cztery informacje]	
III	Opis wyglądu zewnętrznego (sposobu mówienia, poruszania się)	0–1 p.
IV	Poprawne nazwanie i opisanie cech charakteru (usposobienia, umysłowości)	0–1 p.
V	Uzasadnienie co najmniej czterech cech charakteru [przywołanie przykładów z tekstu]	0–1 p.
VI	Zredagowanie oceny postaci [wnioski, opinie, refleksje]	0–1 p.
VII	Poprawne i uzasadnione użycie co najmniej dwóch cytatów	0–1 p.
VIII	Użycie co najmniej dwóch porównań i jednego związku frazeologicznego	0–1 p.
IX	Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0–1 p.
II KOMPOZYCJA (0–3)**		
X	Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0–1 p.
XI	Spójność tekstu	0–1 p.
XII	Logiczność [nie występują nieuzasadnione powtórzenia]	0–1 p.
III JĘZYK I STYL (0–4)**		
XIII	Poprawność językowa [0–3 bł. → 3 p.; 4 bł. → 2 p.; 5–6 bł. → 1 p.; 7 bł. → 0 p.]	0–3 p.
XIV	Funkcjonalność stylu [styl odpowiedni do formy wypowiedzi]	0–1 p.
IV ZAPIS (0–3)**		
XV	Poprawność ortograficzna [0 bł. → 2 p.; 1 bł. → 1 p.; 2 bł. → 0 p.] [dla uczniów z dysleksją: 0–3 bł. → 2 p.; 4 bł. → 1 p.; 5 bł. → 0 p.]	0–2 p.
XVI	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów]	0–1 p.

* Uczeń otrzymuje 0 p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

19 p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący;

18–19 p. → bardzo dobry; 17 p. → dobry+; 15–16 p. → dobry; 13–14 p. → dostateczny+;

11–12 p. → dostateczny; 10 p. → dopuszczający+; 9 p. → dopuszczający;

0–8 p. → niedostateczny

Kryteria oceny charakterystyki postaci rzeczywistej

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I TEMAT (0–7)*		

I	Zgodność pracy z tematem	0–1 p.
II	Przedstawienie postaci [co najmniej cztery informacje]	0–1 p.
III	Opis wyglądu zewnętrznego (sposobu mówienia, poruszania się)	0–1 p.
IV	Poprawne nazwanie i opisanie cech charakteru (usposobienia, umysłowości)	0–1 p.
V	Uzasadnienie co najmniej czterech cech charakteru [np. <i>przywołanie faktów z życia charakteryzowanej postaci; analiza jej postępowania, zachowania, wypowiedzi, opinii innych osób na jej temat</i>]	0–1 p.
VI	Zredagowanie oceny postaci [wnioski, opinie, refleksje]	0–1 p.
VII	Użycie co najmniej dwóch porównań i jednego związku frazeologicznego	0–1 p.
II KOMPOZYCJA (0–3)**		
VIII	Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0–1 p.
IX	Spójność tekstu	0–1 p.
X	Logiczność [nie występują nieuzasadnione powtórzenia]	0–1 p.
III JĘZYK I STYL (0–4)**		
XI	Poprawność językowa [0–3 bł. → 3 p.; 4 bł. → 2 p.; 5–6 bł. → 1 p.; 7 bł. → 0 p.]	0–3 p.
XII	Funkcjonalność stylu [styl odpowiedni do formy wypowiedzi]	0–1 p.
IV ZAPIS (0–3)**		
XIII	Poprawność ortograficzna [0 bł. → 2 p.; 1 bł. → 1 p.; 2 bł. → 0 p.] [dla uczniów z dysleksją: 0–3 bł. → 2 p.; 4 bł. → 1 p.; 5 bł. → 0 p.]	0–2 p.
XIV	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów]	0–1 p.

* Uczeń otrzymuje 0 p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

17 p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący;

16–17 p. → bardzo dobry; 15 p. → dobry+; 13–14 p. → dobry; 12 p. → dostateczny+;

11 p. → dostateczny; 10 p. → dopuszczający+; 9 p. → dopuszczający;

0–8 p. → niedostateczny

Kryteria oceny charakterystyki porównawczej postaci literackich

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I		

TEMAT (0–9)*		
I	Zgodność pracy z tematem	0–1 p.
II	Przedstawienie postaci [co najmniej trzy informacje o każdej z nich]	0–1 p.
III	Opis wyglądu zewnętrznego (sposobu mówienia, poruszania się)	0–1 p.
IV	Poprawne nazwanie i opisanie cech charakteru (usposobienia, umysłowości)	0–1 p.
V	Porównanie co najmniej czterech cech charakteru opisywanych postaci	0–1 p.
VI	Przywołanie co najmniej trzech przykładów z tekstu uzasadniających cechy charakteru bohaterów	0–1 p.
VII	Zredagowanie oceny postaci [wnioski, opinie, refleksje]	0–1 p.
VIII	Poprawne i uzasadnione użycie co najmniej dwóch cytatów	0–1 p.
IX	Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0–1 p.
II KOMPOZYCJA (0–3)**		
X	Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0–1 p.
XI	Spójność tekstu	0–1 p.
XII	Logiczność [nie występują nieuzasadnione powtórzenia]	0–1 p.
III JĘZYK I STYL (0–4)**		
XIII	Poprawność językowa [0–3 bł. → 3 p.; 4 bł. → 2 p.; 5–6 bł. → 1 p.; 7 bł. → 0 p.]	0–3 p.
XIV	Funkcjonalność stylu [styl odpowiedni do formy wypowiedzi]	0–1 p.
IV ZAPIS (0–3)**		
XV	Poprawność ortograficzna [0 bł. → 2 p.; 1 bł. → 1 p.; 2 bł. → 0 p.] [dla uczniów z dysleksją: 0–3 bł. → 2 p.; 4 bł. → 1 p.; 5 bł. → 0 p.]	0–2 p.
XVI	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów]	0–1 p.

* Uczeń otrzymuje 0 p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

19 p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący;

18–19 p. → bardzo dobry; 17 p. → dobry+; 15–16 p. → dobry; 13–14 p. → dostateczny+;

11–12 p. → dostateczny; 10 p. → dopuszczający+; 9 p. → dopuszczający;

0–8 p. → niedostateczny

Kryteria oceny opisu przeżyć wewnętrznych w formie listu

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
-----------------	----------	----------------

I TEMAT (0–6)*		
I	Rozwinięcie tematu	0–2 p.
II	Zastosowanie słownictwa nazywającego uczucia [co najmniej 3 przykłady]	0–1 p.
III	Zastosowanie słownictwa opisującego zewnętrzne i wewnętrzne przejawy uczuć [co najmniej 3 przykłady]	0–1 p.
IV	Użycie co najmniej dwóch porównań i jednego związku frazeologicznego	0–1 p.
V	Obecność zwrotów do adresata [co najmniej jeden poza nagłówkiem]	0–1 p.
II KOMPOZYCJA (0–3)**		
VI	Występowanie charakterystycznych elementów listu [miejscowość, data, nagłówek, formuła pożegnalna, podpis]	0–1 p.
VII	Trójdzielność wypowiedzi [wstęp, rozwinięcie, zakończenie]	0–1 p.
VIII	Spójność wypowiedzi	0–1 p.
III JEZYK (0–3)**		
IX	Poprawność językowa [0–3 bł. → 3 p.; 4 bł. → 2 p.; 5–6 bł. → 1 p.; 7 bł. → 0 p.]	0–3 p.
IV ZAPIS (0–5)**		
X	Poprawność ortograficzna [0 bł. → 2 p.; 1 bł. → 1 p.; 2 bł. → 0 p.] [dla uczniów z dysleksją: 0–3 bł. → 2 p.; 4 bł. → 1 p.; 5 bł. → 0 p.]	0–2 p.
XI	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów]	0–1 p.
XII	Układ graficzny [właściwe rozmieszczenie elementów listu, akapity, odstępy, marginesy]	0–1 p.
XIII	Estetyka zapisu [czystość, czytelność pisma, brak skreśleń]	0–1 p.

* Uczeń otrzymuje 0 p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

17 p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący;
 16–17 p. → bardzo dobry; 15 p. → dobry+; 13–14 p. → dobry; 12 p. → dostateczny+;
 11 p. → dostateczny; 10 p. → dopuszczający+; 9 p. → dopuszczający;
 0–8 p. → niedostateczny

Kryteria oceny opisu przeżyć wewnętrznych w formie kartki z pamiętnika

Numer	Kryteria	Liczba
-------	----------	--------

kryterium		punktów
I TEMAT (0–7)*		
I	Rozwinięcie tematu	0–2 p.
II	Zastosowanie słownictwa nazywającego uczucia [co najmniej 3 przykłady]	0–1 p.
III	Zastosowanie słownictwa opisującego zewnętrzne i wewnętrzne przejawy uczuć [co najmniej 3 przykłady]	0–1 p.
IV	Użycie co najmniej dwóch porównań i jednego związku frazeologicznego	0–1 p.
V	Zapis poprzedzony datą [dzień, miesiąc, rok]	0–1 p.
VI	Stosowanie narracji pierwszoosobowej	0–1 p.
II KOMPOZYCJA (0–2)**		
VII	Trójdzielność wypowiedzi [wstęp, rozwinięcie, zakończenie]	0–1 p.
VIII	Spójność wypowiedzi	0–1 p.
III JĘZYK (0–3)**		
IX	Poprawność językowa [0–3 bł. → 3 p.; 4 bł. → 2 p.; 5–6 bł. → 1 p.; 7 bł. → 0 p.]	0–3 p.
IV ZAPIS (0–5)**		
X	Poprawność ortograficzna [0 bł. → 2 p.; 1 bł. → 1 p.; 2 bł. → 0 p.] [dla uczniów z dysleksją: 0–3 bł. → 2 p.; 4 bł. → 1 p.; 5 bł. → 0 p.]	0–2 p.
XI	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów]	0–1 p.
XII	Układ graficzny [właściwe rozmieszczenie elementów pamiętnika, akapity, odstępy, marginesy]	0–1 p.
XIII	Estetyka zapisu [czystość, czytelność pisma, brak skreśleń]	0–1 p.

* Uczeń otrzymuje 0 p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

17 p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący;

16–17 p. → bardzo dobry; 15 p. → dobry+; 13–14 p. → dobry; 12 p. → dostateczny+;

11 p. → dostateczny; 10 p. → dopuszczający+; 9 p. → dopuszczający;

0–8 p. → niedostateczny

Kryteria oceny sprawozdania

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
-----------------	----------	----------------

I TEMAT (0–7)*		
I	Zgodność pracy z tematem	0–1 p.
II	Zamieszczenie informacji o przyczynie i celu opisywanych wydarzeń	0–1 p.
III	Zamieszczenie informacji o miejscu i czasie [gdzie? kiedy?]	0–1 p.
IV	Informacja o uczestnikach opisywanych wydarzeń [ich zachowanie, reakcje, wypowiedzi]	0–1 p.
V	Zrelacjonowanie faktów i wydarzeń, których autor był świadkiem lub uczestnikiem	0–1 p.
VI	Zredagowanie subiektywnej oceny z użyciem odpowiedniego słownictwa [np. <i>jestem przekonany, sadzę, moim zdaniem, według mnie, jestem pewien, bez wątpienia</i>] – co najmniej cztery przykłady	0–1 p.
VII	Użycie słownictwa oceniającego dodatnio lub ujemnie – co najmniej cztery przykłady	0–1 p.
II KOMPOZYCJA (0–3)**		
VIII	Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0–1 p.
IX	Spójność tekstu	0–1 p.
X	Logiczność [nie występują nieuzasadnione powtórzenia]	0–1 p.
III JĘZYK I STYL (0–4)**		
XI	Poprawność językowa [0–3 bł. → 3 p.; 4 bł. → 2 p.; 5–6 bł. → 1 p.; 7 bł. → 0 p.]	0–3 p.
XII	Funkcjonalność stylu [styl odpowiedni do formy wypowiedzi – jasność, rzeczowość]	0–1 p.
IV ZAPIS (0–3)**		
XIII	Poprawność ortograficzna [0 bł. → 2 p.; 1 bł. → 1 p.; 2 bł. → 0 p.] [dla uczniów z dysleksją: 0–3 bł. → 2 p.; 4 bł. → 1 p.; 5 bł. → 0 p.]	0–2 p.
XIV	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów]	0–1 p.

* Uczeń otrzymuje 0 p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

17 p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący;

16–17 p. → bardzo dobry; 15 p. → dobry+; 13–14 p. → dobry; 12 p. → dostateczny+;

11 p. → dostateczny; 10 p. → dopuszczający+; 9 p. → dopuszczający;

0–8 p. → niedostateczny

Kryteria oceny rozprawki

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
-----------------	----------	----------------

I TEMAT (0–7)*		
I	Zgodność pracy z tematem	0–1 p.
II	Sformułowanie tezy	0–1 p.
III	Użycie co najmniej czterech trafnych argumentów	0–1 p.
IV	Rozwinięcie pierwszego argumentu	0–1 p.
V	Rozwinięcie drugiego argumentu	0–1 p.
VI	Podsumowanie rozważań [wnioski, uogólnienia, refleksje, nie wystarczy powtórzenie tezy]	0–1 p.
VII	Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0–1 p.
II KOMPOZYCJA (0–3)**		
VIII	Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0–1 p.
IX	Spójność tekstu	0–1 p.
X	Logiczność [nie występują nieuzasadnione powtórzenia]	0–1 p.
III JĘZYK I STYL (0–4)**		
XI	Poprawność językowa [0–3 bł. → 3 p.; 4 bł. → 2 p.; 5–6 bł. → 1 p.; 7 bł. → 0 p.]	0–3 p.
XII	Funkcjonalność stylu [styl odpowiedni do formy wypowiedzi]	0–1 p.
IV ZAPIS (0–3)**		
XIII	Poprawność ortograficzna [0 bł. → 2 p.; 1 bł. → 1 p.; 2 bł. → 0 p.] [dla uczniów z dysleksją: 0–3 bł. → 2 p.; 4 bł. → 1 p.; 5 bł. → 0 p.]	0–2 p.
XIV	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów]	0–1 p.

* Uczeń otrzymuje 0 p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

17 p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący;

16–17 p. → bardzo dobry; 15 p. → dobry+; 13–14 p. → dobry; 12 p. → dostateczny+;

11 p. → dostateczny; 10 p. → dopuszczający+; 9 p. → dopuszczający;

0–8 p. → niedostateczny

Kryteria oceny rozprawki
(z użyciem argumentów zaczerpniętych z literatury)

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I TEMAT (0–8)*		
I	Zgodność pracy z tematem	0–1 p.
II	Sformułowanie tezy	0–1 p.

III	Użycie co najmniej trzech trafnych argumentów zaczerpniętych z literatury	0–1 p.
IV	Użycie jednego innego argumentu (opartego na własnych obserwacjach, przeżyciach, przemyśleniach, refleksjach)	0–1 p.
V	Rozwinięcie co najmniej trzech argumentów	0–1 p.
VI	Podsumowanie rozważań [wnioski, uogólnienia, refleksje, nie wystarczy powtórzenie tezy]	0–1 p.
VII	Poprawne i uzasadnione użycie co najmniej jednego cytatu	0–1 p.
VIII	Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0–1 p.
II KOMPOZYCJA (0–3)**		
IX	Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0–1 p.
X	Spójność tekstu	0–1 p.
XI	Logiczność [nie występują nieuzasadnione powtórzenia]	0–1 p.
III JĘZYK I STYL (0–4)**		
XII	Poprawność językowa [0–3 bł. → 3 p.; 4 bł. → 2 p.; 5–6 bł. → 1 p.; 7 bł. → 0 p.]	0–3 p.
XIII	Funkcjonalność stylu [styl odpowiedni do formy wypowiedzi]	0–1 p.
IV ZAPIS (0–3)**		
XIV	Poprawność ortograficzna [0 bł. → 2 p.; 1 bł. → 1 p.; 2 bł. → 0 p.] [dla uczniów z dysleksją: 0–3 bł. → 2 p.; 4 bł. → 1 p.; 5 bł. → 0 p.]	0–2 p.
XV	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów]	0–1 p.

* Uczeń otrzymuje 0 p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

18 p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący;
17–18 p. → bardzo dobry; 16 p. → dobry+; 14–15 p. → dobry; 12–13 p. → dostateczny+;
11 p. → dostateczny; 10 p. → dopuszczający+; 9 p. → dopuszczający;
0–8 p. → niedostateczny

Kryteria oceny recenzji książki – Patrz: *Przedmiotowy system oceniania dla klasy I gimnazjum.*

Kryteria oceny recenzji filmu – Patrz: *Przedmiotowy system oceniania dla klasy I gimnazjum.*

Kryteria oceny recenzji spektaklu teatralnego – Patrz: *Przedmiotowy system oceniania dla klasy I gimnazjum.*

Kryteria oceny wywiadu

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I		

TEMAT (0–7)*		
I	Zgodność pracy z tematem – przeprowadzenie rozmowy koncentrującej się wokół określonego zagadnienia [wywiad „dla osoby” lub „dla sprawy”]	0–1 p.
II	Trafny tytuł (zgodny z treścią pracy, ciekawy) wraz z dopowiedzeniem (np. – wywiad z panem Markiem Jankowskim o trudnym życiu kapitana)	0–1 p.
III	Poprawnie zredagowany lid [rzeczowy, zwięzły, mający związek z treścią wywiadu]	0–1 p.
IV	Interesujący sposób zadawania pytań [unikanie pytań zamkniętych, dopowiedzenia, komentarze, jasność, precyzja]	0–1 p.
V	Nawiązania do poprzednich wypowiedzi rozmówcy – co najmniej dwa	0–1 p.
VI	Potwierdzenie autorstwa wywiadu (podpis)	0–1 p.
VII	Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0–1 p.
II KOMPOZYCJA (0–3)**		
VIII	Trójdzielność wypowiedzi [wstęp; seria pytań i odpowiedzi; podsumowanie – uogólnienie, puenta; podziękowanie]	0–1 p.
IX	Spójność tekstu	0–1 p.
X	Logiczność [nie występują nieuzasadnione powtórzenia]	0–1 p.
III JĘZYK I STYL (0–4)**		
XI	Poprawność językowa [0–3 bł. → 3 p.; 4 bł. → 2 p.; 5–6 bł. → 1 p.; 7 bł. → 0 p.]	0–3 p.
XII	Funkcjonalność stylu [styl odpowiedni do formy wypowiedzi]	0–1 p.
IV ZAPIS (0–4)**		
XIII	Poprawność ortograficzna [0 bł. → 2 p.; 1 bł. → 1 p.; 2 bł. → 0 p.] [dla uczniów z dysleksją: 0–3 bł. → 2 p.; 4 bł. → 1 p.; 5 bł. → 0 p.]	0–2 p.
XIV	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów]	0–1 p.
XV	Poprawny zapis dialogu	0–1 p.

* Uczeń otrzymuje 0 p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

18 p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący;
 17–18 p. → bardzo dobry; 16 p. → dobry+; 14–15 p. → dobry; 12–13 p. → dostateczny+;
 11 p. → dostateczny; 10 p. → dopuszczający+; 9 p. → dopuszczający;
 0–8 p. → niedostateczny

Kryteria oceny wypowiedzi ustnych

- **Kryteria oceny opowiadania ustnego twórczego i odtwórczego** – Patrz: *Przedmiotowy system oceniania dla klasy I gimnazjum.*
- **Kryteria oceny przemówienia** – Patrz: *Przedmiotowy system oceniania dla klasy I gimnazjum.*
- **Zasady oceniania dyktand** – Patrz: *Przedmiotowy system oceniania dla klasy I gimnazjum.*
- **Kryteria oceny recytacji** – Patrz: *Przedmiotowy system oceniania dla klasy I gimnazjum.*
- **Kryteria oceny rysunkowych (plastycznych) konkretyzacji utworów** – Patrz: *Przedmiotowy system oceniania dla klasy I gimnazjum.*
- **Kryteria oceny realizacji określonych projektów** – Patrz: *Przedmiotowy system oceniania dla klasy I gimnazjum.*
- **Kryteria oceny współpracy w grupie w związku z realizacją konkretnych zadań** – Patrz: *Przedmiotowy system oceniania dla klasy I gimnazjum.*

Tryb podnoszenia oceny:

Uczeń ma prawo do poprawienia oceny w ciągu siedmiu dni od daty jej wystawienia.